

Бу сафар Баҳрайни енга оламизми?

14-бет

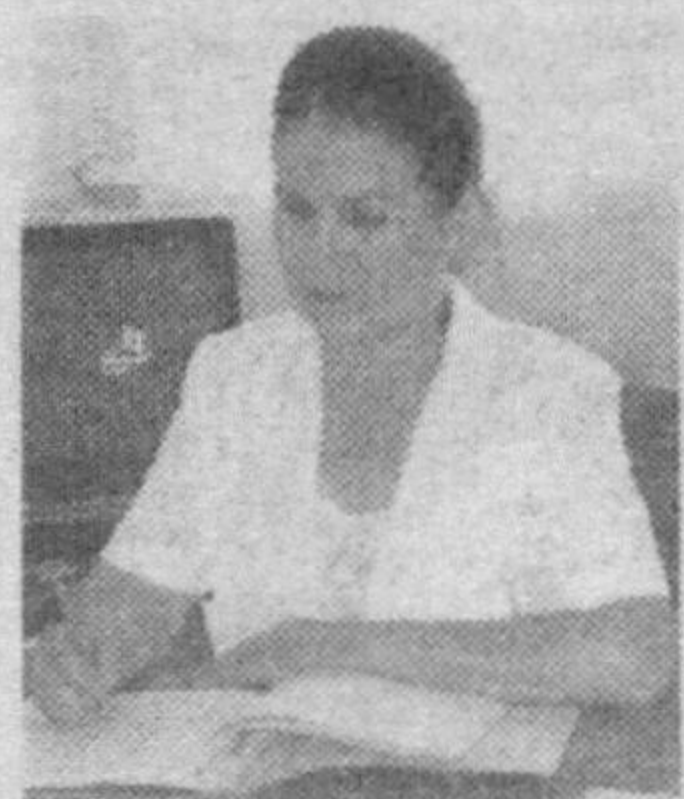

Ishonch

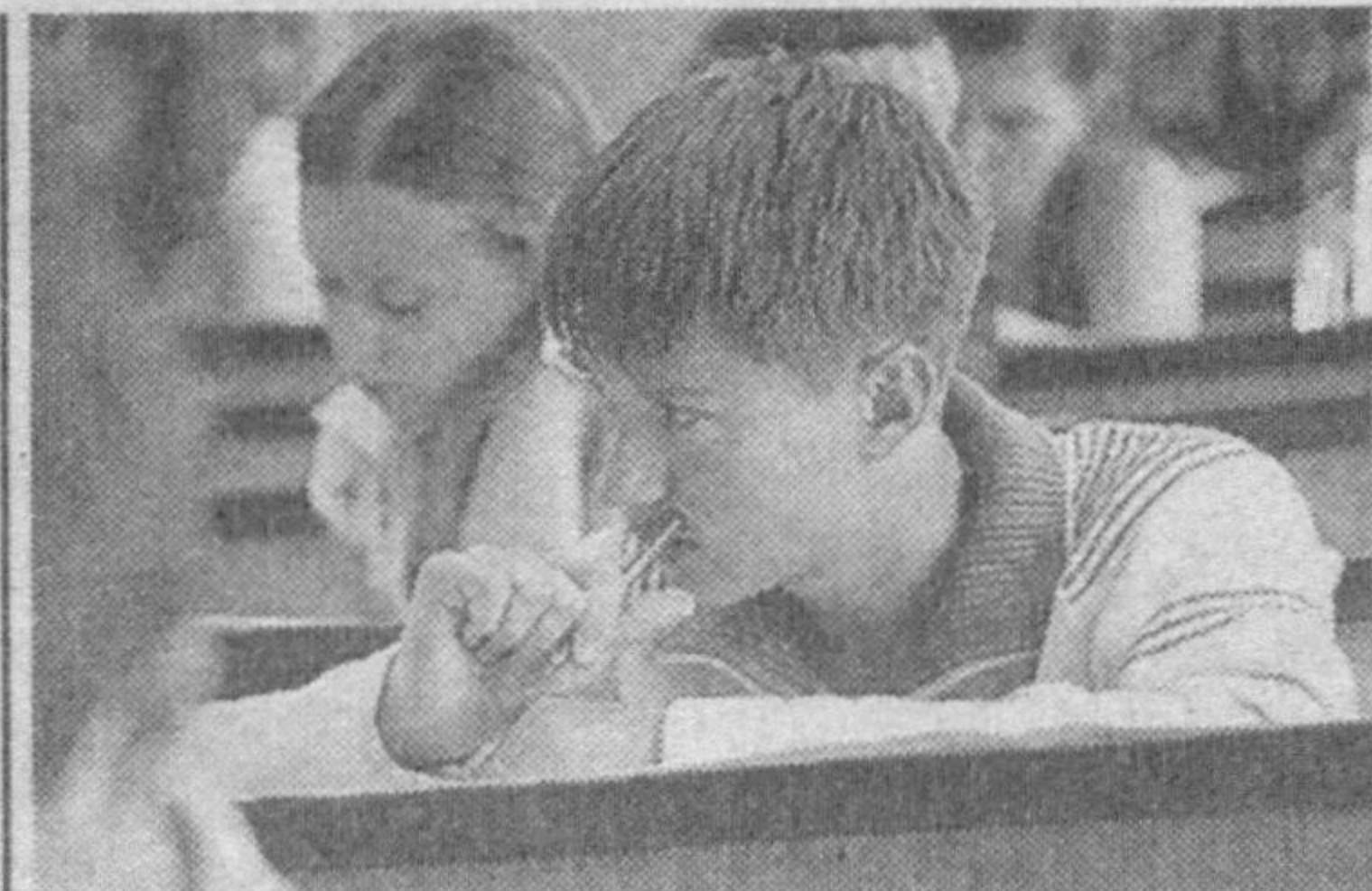
*Insonga naf
keltirish —
oliy baxt*

2008-yil 3-iyul
№ 79 (2492)
payshanba

Ijtimoiy-iqtisodiy gazeta * E-mail: ishonch-doverie@mail.ru * Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqq boshlagan

Эътироф 3

Эмас осон бу
майдон ичра

турмоқ...

4 — 5

Сўнги васият 11

«Федерикосиз мен йўқман...» 12

Ракурс

Фикрлаш азоб(ми?..)

Халқимизда «етти ўлчаб, бир кес» деган мақол бор. Аммо айримлар бундай «зерикарли сўзлар»нинг маъзани чақишга, ҳеч бўлмаса, ҳаётда битта исботини кўриб, хулоса чиқаришга «оқсайди». Кундалик турмушда содир бўладиган ҳар хил гап-сўзлар, майда-катта ташвишлардан «дастурхон» беэаб, давомли нолийди. Баъзан хориж филмларини кўраётиб, ҳайратланаман. Қахрамонлар жуда катта фожеаларга дучор бўлса-да, ҳеч кимдан нолимайди, иккинчи бир одамнинг соатлаб вақтини олиб дардини дастурхон қилмайди. Бундай нохуш ҳолатларни кетма-кет бериб борилаётган сериаллару бугунги ҳаёт тарзимизда кўп учратамиз. Автобусда манзилга етгунча кулоқлар гийбатдан битади. Маҳаллага кираверишда барчаси баробар гапириб, тинглашга одам тополмаётган аёллар ёнидан ўтишингиз билан мавзу сизга йўналади. Оила бошлиқлари — давангирдай эркаклар арзиманган уч-беш сўмини ололмаётганидан «додлаб» турган бўлади. Ҳолбуки, унинг муаммосини тинглаётган киши ҳал қилиб бермайди. Айтаётган ҳар бир гапини тафаккур чиғиригидан ўтказиб, «ростдан ҳам шу гапни айтиш керакми?», «шунга айтишдан нима фойда?» дея фикрлаш шунчалар қийинми? Йўқ, биз бу ҳақида ўйлаб ҳам ўтирмаймиз. Кундалик «муҳим» ишимиз сериаллар таҳлили-ю, кўшнимизнинг ити неча бор хурганини санашдан иборат. Бизга фақат кўриниб турган нарсалар ҳақида гапириш осон. Ундан ташқарида бўлган борлиқ ҳақида фикрлаш — азоб! Нима демоқчи бўлаётганимни англагандирсиз?! Балки сиз томонларда бундай одамлар йўқдир.

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ

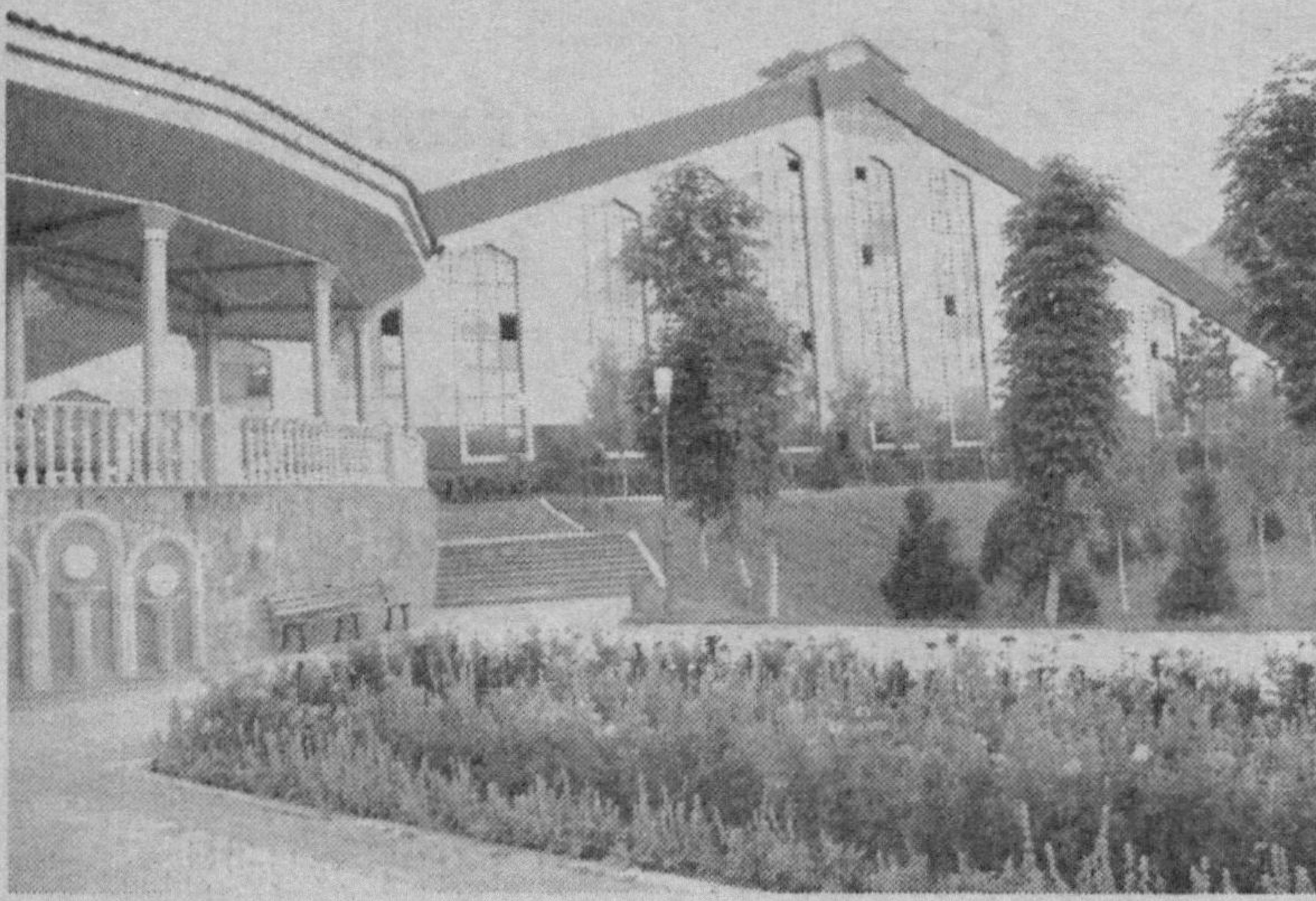

2008 йил — ЁШЛАР ЙИЛИ

Заринанинг зафарли одими

Гулистон тиббиёт коллежи талабаси Зарина Маҳкамова иқтидори туфайли кўплаб ютуқларни қўлга киритмоқда. У аъло баҳоларга ўқиш билан бирга ўқув юрти ҳамда шаҳар маданий тадбирларида фаол иштирок этади. Заринанинг шеърый машқлари ҳам таҳсинга сазовордир. Яқинда у яна бир муваффақиятни қўлга киритди. Ўзи фаол иштирокчи бўлган Гулистон тиббиёт коллежининг «Кўзмунчоқ» фольклор этнографик жамоаси Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган республика фольклор танловида фахрли 3-ўринни эгаллади.

Муҳаммад КАРИМ олган сурат

Чорвоқда семинар

Семинарни Марказий кенгаши раиси А.Фуломов очиб берди. Шундан сўнг Республика маънавий тарғибот марказининг етакчи мутахассиси О.Бобонов «Миллий гоё тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини оширишнинг долзарб масалалари» мавзусида маъруза қилди.

Ўзбекистон Президенти ҳузурдаги Давлат ва жамият қурилиши академияси профессори М.Қирғизбоевнинг маърузаси

эса фуқаролик жамиятини шакллантиришда жамоат ташкилотларининг ўрни тўғрисида бўлди.

Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг маданий-маърифий ва спорт ишлари бўлими мудири А.Султонов миллий гоё тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарасини оширишда уюшмаларнинг вазифалари тўғрисида маъруза қилди.

«Ёшларни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашнинг маънавий асос-

лари» мавзусида эса «Камолот» Марказий кенгаши мутахассиси Р.Ғойибназаров янги таклифларни билдирди.

Қизгин баҳслар билан ўтган семинар сўнггида давра суҳбати ўтказилди. Шунингдек, икки кунга мўлжалланган семинар дастуридан турли маданий тадбирлар ҳам жой олган эди.

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ,
«Ishonch» мухбири.
И.ХАСАНОВ олган суратлар

Шу йилнинг 27 — 29-июн кунлари «Чорвоқ-пирамида» соғломлаштириш марказида Ўзбекистон ёқилғи-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари қасаба уюшмаси Марказий кенгаши семинар уюштирди. «Миллий гоё тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш ҳамда ёшларнинг маънавий савиясини юксалтириш борасида ёшлар билан ишловчи қасаба уюшма комиссияларининг фаолиятини ташкил қилиш» мавзусидаги республика семинарида кенгашнинг ҳудудлардаги вакиллари ва қасаба уюшма фаоллари иштирок этишди.

Сирдарё Сардобада меҳнат ярмаркаси

Сардоба тумани марказида бандликка кўмаклашувчи марказ билан туман прокуратураси ва Агроекономика мажмуи ходимлари қасаба уюшмаси туман вакилиги ҳамкорликда меҳнат ярмаркасини ўтказди.

Тадбирда иштирок этган корхона, ташкилот, хусусий ишлаб чиқариш фирмалари плакат, паннолар воситасида ва ўзлари ишлаб чиқарган маҳсулотларнинг кўргазмаси асосида бўш иш ўринларини таклиф қилишди.

— Мавсумий иш учун 43 бўш иш ўринлари мавжуд, — дейди «Пахтаобод» пахта тозалаш очиқ акциядорлик жамияти ходимлар бўлими мудири Фотимахон Ҳайдарова. — Корхонамизда қасаба уюшмаси ҳам кўнгилдагидек

йўлга қўйилган. Жами 14 нафар қасаначи билан ҳамкорлик қилиб келмоқдамиз. Бу қулайлик, айниқса, ёш болаларга жуда маъқул бўлмоқда.

Меҳнат ярмаркаси якунида фаол қатнашган ходимларга тадбир ташкилотчилари таъсис этган эсдалик совғалари тантанали равишда топширилди.

Таҳлилларга кўра, туман ҳудудида 53 минг 800 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Улардан 30 мингга яқини меҳ-

натга лаёқатли фуқаролар бўлиб, деярли 22 мингга иш билан банд. Амалдаги йилнинг 4 ойи мобайнида 344 та янги иш ўринлари ташкил қилинди.

Марказ раҳбари М.Мирсоатовнинг таъкидлашича, марказга шу даврга қадар 429 нафар фуқаро иш сўраб мурожаат қилган. Уларнинг 342 нафари ўзларига маъқул келган ижтимоий фойдали иш билан таъминланди, 86 кишига эса ишсизлик мақоми берилди.

Пиримкул ДЎСТМАМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Қашқадарё Қасаба уюшма фидойиси хотирасига

Тажрибали педагог ва мураббий Хол Амиркулов ўзининг ярим асрлик меҳнат фаолиятини ёшлар тарбиясига бағишлади. Кўп йиллар давомида Қарши ва Нишон туманлари мактабларида ишлади.

Қарши даштларини ўзлаштиришга биринчилар қаторида отланган Х.Амиркулов йигирма йил мобайнида таълим ва фан ходимлари қасаба уюшмаси Нишон туман кенгаши етакчиси сифатида ходимлар манфаатини ҳимоя қилди.

Қашқадарёликлар унинг хайрли ишларини миннатдорлик билан ёд этади. Яқинда таълим ва фан ходимлари қасаба уюшмаси вилоят кенгаши «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи» Хол Амиркулов хотирасига бағишлаб мини футбол бўйича мактаб ўқитувчиларининг спорт мусобақасини ташкил этди.

Ғузур шифери

Ғузур туманининг Пахтазор маҳалласида бир кунда 750 дона ва йил бўйи 10 миллиард сўмлик шифер ишлаб чиқарадиган янги завод қурилиши бошланди.

«Қундуз-интер» ОАЖ қурувчилари бунёд этаётган янги корхона «Шеларам текстил трединг» унитар шўъба корхонаси ва «Оханга-роншифер» акционерлик жамияти ҳамкорлигида қуриляпти. Корхона цехлари Беларус Республикасидан келтирилган технология ва ускуналар билан жиҳозланади.

«Ғузуршифер» тўла ишга тушгач, 200 та янги иш ўрни яратилади.

Шифохонага «Тез ёрдам» машинаси

Шўртангаз-кимё мажмуаси вилоят шошилич тиббий ёрдам маркази Ғузур туман бўлимига иккита «Дамас» автомашинасини тортиқ қилди. Филал раҳбари М.Жўраевнинг таъкидлашича, ҳомийларнинг сазовати туфайли олис қишлоқлар аҳолисига тиббий хизмат кўрсатиш янада яхшиланади.

Матонатли спортчилар

Тошкент шаҳрида бадий ва спорт гимнастикаси бўйича имконияти чекланган болалар ўртасида ўтказилган халқаро турнирда Қашқадарё вилояти вакиллари ҳам муваффақиятли иштирок этдилар.

Бадий гимнастикачилардан Қарши шаҳридаги кўзи ожиз болалар махсус мактаб-интернатининг ўқувчиси Ғавҳар Жўраева мусобақанинг тўртта олтин ва битта кумуш медалини қўлга киритди. Шаҳрисабз туманидаги 15-санаторий типидagi мактаб ўқувчиси Сарвиноз Сатторова иккита кумуш ва битта бронза медали билан тақдирланди. Бундай муваффақиятга Қарши шаҳридаги 33-махсус ёрдамчи мактаб ўқувчиси Ратҳа Элмуродова ҳам сазовор бўлди.

Спорт гимнастикаси бўйича вилоят шарафини ҳимоя қилган Қарши шаҳридаги кўзи ожиз болалар махсус мактаб-интернати ўқувчиси Саодат Толипова халқаро турнирда совринли ўринни эгаллади.

Иzzат ХИҚМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Қорақалпоғистон Имкониятлар кенгаймоқда

Кегейлидаги «Халқобод момиғи» акциядорлик жамиятида янгиланишлар узлуқсиз давом этмоқда. Чигитни пахтадан ажратадиган ДП-130 мосламасининг ўрнатилиши ана шу ўзгаришлардан бири бўлди. Унинг ёрдамида кунига 80-90 тонна толани қайта ишлаш мумкин. Ўтган йили 38 минг тоннага яқин пахта чигитдан ажратиб олинди.

Толанинг экспорт қилинаётганлиги корхона иқтисодининг юксалишига сабаб бўлмоқда.

Испаниядан келтирилган янги агрегатнинг

ишга туширилиши соатига олти тонна чигитни сифатли дорилаш имконини берди. Бу йил деҳқонларга ана шу агрегат кўмағида тайёрланган сифатли уруғлик тарқатилди.

Корхонада 600 нафардан зиёд киши меҳнат қилмоқда. Уларга етарли шароитлар яратилганлиги иш унумдорлигининг ошишига хизмат қилмоқда. Қасаначиликка ҳам эътибор катта. Ўтган йили улар қаторига 30 нафар имконияти чекланган кишилар қўшилди. Улар ишчиларга кийим-кечак, пойабзал, қўлқоп ҳамда халатлар тикишмоқда.

Замон талаблари асосида

Аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш мақсадида ўтган йили Республика савдо-саноат палатаси Қорақалпоғистон бошқармаси томонидан Германия элчихонаси гранти асосида «Замонавий бизнес таълим» МЧЖ тренинг ва ресурс маркази фаолияти йўлга қўйилган эди. 5530 евро миқдоридаги грант маблағи эвазига зарур жиҳозлар, хорижий тиллардаги адабиётлар, аудио ва видео техникалар сотиб олинди, тезда иш бошлаб юборилди.

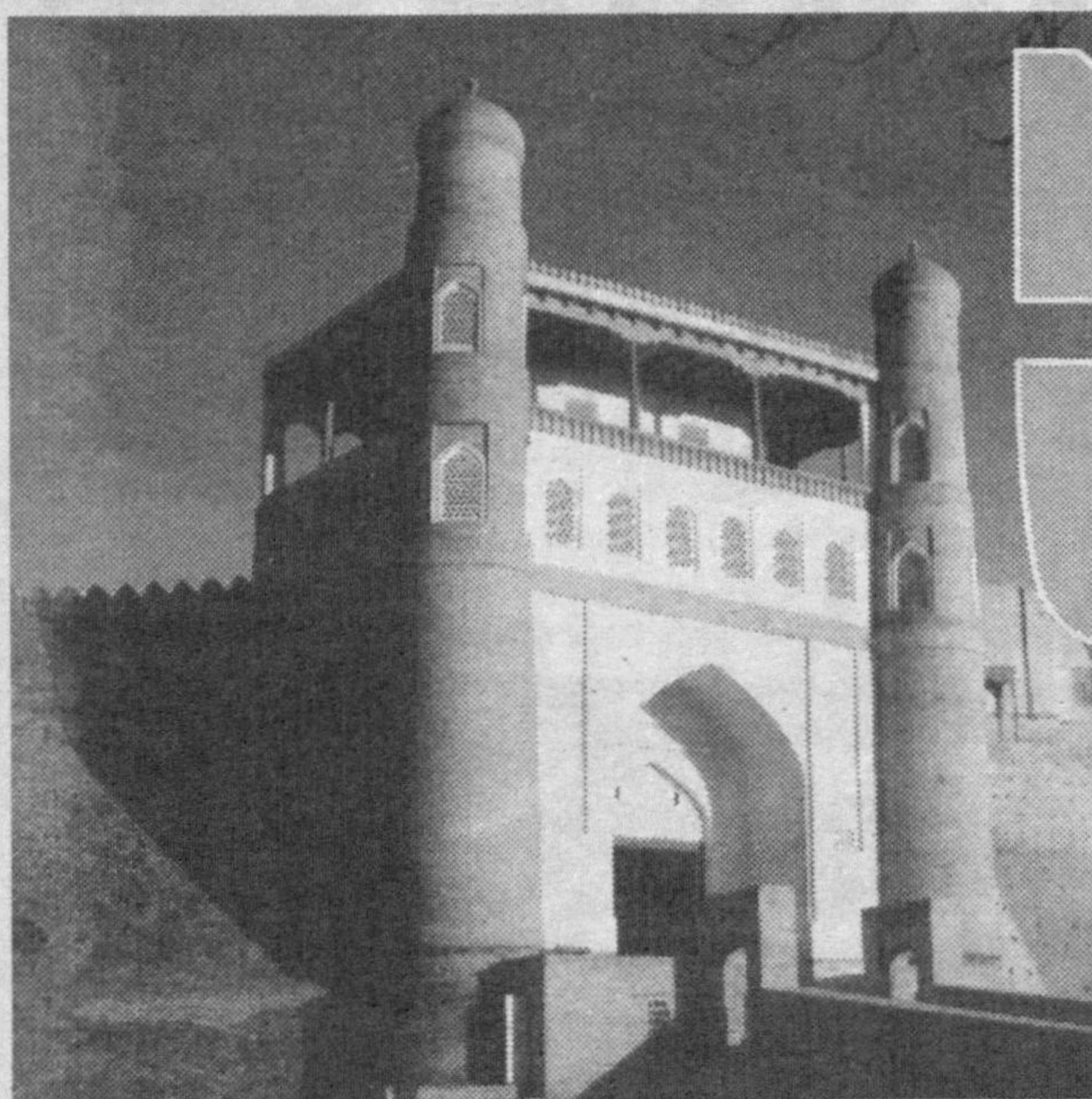
Ўтган давр мобайнида марказ 400 дан зиёд битирувчиларга сертификатлар топширди.

— Компьютер саводхонлиги асослари, бизнес-режа ишлаб чиқишга ўтиш, амалий бухгалтер

терия курсларида ёш тадбиркорларга сабоқ бераймиз, — дейди марказ раҳбари Мэл Қосназаров. — Марказимизда туманлардан ҳам қўллаб ёшлар келиб таҳсил олмақдалар. Баҳорда «DUVINTERNATIONAL» халқ университети немис уюшмасининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси билан ҳамкорликда катталарни ўқитиш технологияси юзасидан семинар-тренинг ташкил қилдик. Келгусида ўз фаолиятимизни кенгайтириб, тадбиркорлик асослари, сартарошлик, тикувчилик йўналишлари бўйича ҳам машғулотлар олиб бориш ниятидамиз.

Улли БОБОЕВ,
«Ishonch» мухбири

«Инсонга наф келтириш — олий бахт» тамовига

ЭЪТЦРОФ

«Ревгар» спорт мажмуасидан кўркам, қоматлари расо бир гуруҳ ёшлар чиқиб келишади. Уч кунлик сафаримизда ҳамроҳлик қилган Бухоро вилоят касабаси уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши меҳнатни муҳофаза қилиш бўлими мудири Мастура Саидова шу ерга келганда сабри чидамай ифтихор билан сўз бошлади:

— Қаранг, Бухоронинг бугунги навқирон қиёфаси худди эртақлардагидек: Зарафшонимиз далаларга ҳаёт бағишлайди. Хирмонлар ғаллага тўла, одамларимиз нияти эзгуликка туташ, ёшларимиз соғлом. Буларнинг бари бизнинг бойлигимиз...

КЎНГИЛНИНГ НУРЛИ ЙЎЛЛАРИ

Беш йиллар аввал бу аёл билан тасодифан бир йиғинда танишиб қолгандим.

— «Инсонга наф келтириш — олий бахт» тамойили касабаси уюшма етакчиси учун нафақат шир, балки қалб даввати, кундалик иш мезонидир. Аммо, унутманг, ҳар бир инсоннинг тақдири жамият тараққиёти билан ҳамбарчас боғлиқ. Бир яхши мутахассиснинг иш вақтида жароҳат олиши ёки ҳалок бўлиши, шубҳасиз, жамиятга ҳам салбий таъсир кўрсатади. Қолаверса, шикастланган кишининг оиласи, фарзандлари бўлиши муқаррар. Энди уларнинг тақдири не кечади? Шу боис касабаси уюшма етакчиси ҳамisha хушёр бўлиши керак. Токи, иш вақтида ҳеч ким жароҳат олмасин, — деганди ўшанда у.

Ҳамроҳим — Соғлиқни сақлаш ходимлари касабаси уюшмаси вилоят кенгаши раиси Шавкат Султоновдан сўрадим:

— Ким бу аёл?

— Танимайсизми? Танимаслигингиз, табиий. Чунки у жуда камтар, кам гапириб кўп ишлайди.

Ҳақиқатан ҳам ҳар бир жамоада Мастураҳондек фидойилар борки, кўзга ташланмай юришади. Аммо бир кун ишга келмасан, дарров ўрни билинади.

У ҳақда Бухоро вилоят касабаси уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси Бибиражаб Муҳаммедова ҳам эҳтиром билан сўзлайди:

— Мастура ҳар бир ишда ўрнатилган касабаси уюшмасининг ҳақиқий жонкуяри. Қайси ишни унга топширсан, албатта, натижасидан кўнглим тўқ бўлади. Муҳими, эл бундан манфаат кўради.

ОТАЛАР ИБРАТИ — ҲАЁТ ҲИҚМАТИ

Уша куни Мастура сўлғин кайфиятда уйга қайтди. Негадир сўнги пайтларда иши юришмаётган эди. Отаси унинг руҳияти-

даги ўзгаришни дарҳол фаҳмлади. Қизига чой дамлаб келишни буюриб, ўзи меҳмонхонага кириб кетди. Мастура чойни олиб кирганда у китоб ўқиб ўтирарди. Пиёлага чой қуйиб узатган қизига ўтир

дегандек қаршисидан жой кўрсатди.

— Агар ишинг юришмаётган бўлса, кўпроқ ҳаракат қил. Шунда ҳам юришмасан, ҳаракатни икки-уч ҳисса ошир. Барибир ишинг юришмасан, сен учун биттагина йўл қолади, у ҳам бўлса тинимсиз ҳаракатдир, — отаси китобдан бош кўтариб, чойдан бир хўплади-да гапиради давом этди. — Бу донолар сўзи — ҳаёт ҳиқмати. Ўзингга ишон, қаддингни баланд тут. Шунга қўлингга яхшилаб қуйиб ол. Машаққат чекиб ниятингга эришсанггина эл назарига тушасан. Одам шундай яшамаси керак.

Мастура отасининг ўғитига амал қилиб, кам бўлмади. Отаси Нусрат Саидов шундай доно одам эди. Кўзингга қараб кўнглингдагини биларди. Уруш кўрган, қатор-қатор орден-медаллар кўксини тўлдирган Нусрат ака шу хислати боис оддий ишчиликдан раҳбарлик лавозимига кўтарилди. Қаерда, қай лавозимда ишламасин, аввал халқни ўйлади. Турмуш ўртоғи билан оқил фарзандлар тарбиялаб, барини ўқитди, элга қўшди. Пайғамбар ёшида барча эзгу фазилатларини фарзандлару шогирдларига мерос қолдириб, оламдан ўтди.

Мастура ана шундай маърифатли, оқилбали оилада, Гиждувонда туғилиб, камолга етди.

Тошкент политехника институтини тугатиб, Навоий электротехника заводига смена бошлиғи сифатида иш бошлади. Турмушга чиққач, Қоракўл туманидаги маҳаллий буюмлар ишлаб чиқариш фабрикасида, кейинчалик вилоят маҳаллий саноат бошқармасида муҳандис сифатида катта билим ва малакага эгаллигини кўрсатди. 1989 йили ҳаётида туб бурилиш юз берди. Вилоят касабаси уюшмалари кенгашининг меҳнат техник нозири, сўнг меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими етакчиси мутахассиси, бўлим мудири вазибаларида фидойилик кўрсатди. «Ишон, аммо вақти-вақти билан текшириб тур» — унинг шиори шундай.

КАСАБА УЮШМАСИ КУДРАТЛИ БЎЛСА...

— Иқтисодий ривожлантиришга қанча маблағ сарфланмасин, инсон манфаатлари эътибордан четда қолса, ҳеч

қачон қутилган натижани бермайди, — дейди Мастура Саидова. — Негаки, ходимнинг ҳаёти ва соғлиғи ҳар нарсадан устун. Аммо бу масала аксарият жамоа шартномаларига киритилганига қарамай, баъзи корхоналардаги асбоб-ускуналар эскирган, ҳарорат, ёритиш, ҳаво алмаштириш тизимлари қониқарсиз аҳволда. Айримларида ишчилар махсус кийим-бош ва шахсий ҳимоя воситалари билан етарлича таъминланмаган. Бу эса уларнинг саломатлигига хавф солиши тайин. Бунинг олдини олиш учун вилоятдаги бирча корхоналарда меҳнатни муҳофаза қилишга доир қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан жамоатчилик назорати ўрнатилди. Жумладан, 2006 йили 256 та касабаси уюшмаси фаолияти ўрганилганда меҳнат муҳофазаси бўйича қонун ва қоидалар бузилган 1966 та ҳолат аниқланиб, шундан 1833 таси бартараф этилган. Ўтган йили эса 335 та текширувда 1151 та қоидабузилиш кузатилиб, 1074 таси жойида ҳал қилинди. Бу рақамлар Мастураҳон амалга ошираётган ишлар нечоғли самара бераётганидан далолат беради.

М.Саидованинг бевосита ташаббуси билан 2005 — 2007-йилларда рўй берган бахтсиз ҳодисаларнинг сабаблари таҳлил этилиб, давлат меҳнат инспекторлари билан иш олиб борилди. Санитария-эпидемиология ва ёнғин хавфсизлиги назорати органлари билан биргаликда ҳар йили болалар оромгоҳларида мавсумга тайёргарлик ишлари текширилади. Шу боис қатор йиллардан бери болаларнинг таътили завқли ва беҳавотир ўтмоқда. Қолаверса, касабаси уюшмаси фаоллари иштирокида қишки мавсумга тайёргарлик текширилиб, камчиликлар назоратга олинади. Натижада, касалликларнинг келиб чиқиши ҳам камаydi.

Ижтимоий шерикчилик асосида фаолият юритаётган 124 та корхона ва ташкилотда меҳнат қилаётган камқон, тиббий ёрдамга муҳтож 783 нафар аёлни беғул даволаш йўлга қўйилди. Шу мақсадда ўтган йили иш берувчилар томонидан 9 млн. 588 минг сўм, 118 та корхонада 141 нафар аёлга бериладиган туғишгача ва туғишдан кейин ҳақ тўланадиган таътилар узай-

тирилиб, бунга 26 млн. 132 минг сўм маблағ сарфланди.

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ ОЙЛИГИ

Уша куни эрталаб электромонтёр Икром Раҳматов яхши кайфиятда ишга отланган эди. Аммо уйига қайтиш унга насиб этмади. Бахтсиз ҳодиса натижасида вафот этди. Уч фарзанди отасиз қолди. Тўғри, унинг оиласига салкам 9 млн. сўмлик товон пули тўланди. Афсуски, бу пул оилага ота меҳрини қайтариб бера олмайди. Қолбуки, хавфсизлик қоидаларига риоя қилинганда бундай кўнгилсиз ҳодиса юз бермаслиги мумкин эди. Касални яширсанг, иситмаси ошқор қилиши, шубҳасиз. Мастураҳон бундай ҳолларда ҳамisha муросасиз, сергак. «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонунга асосан меҳнат ногиронлари, боқувчисини йўқотган оилаларга етказилган зарар учун маблағ корхоналар томонидан тўланади. Мастураҳон ана шу маблағни вақтида меҳнат шароитини яхшилашга сарфлашганида бундай кўнгилсиз воқеалар бўлмаслигини ҳар бир иш берувчи, айниқса, буни назорат қилувчи касабаси уюшмаларга уқтиришга ҳаракат қилади.

Инсон ҳаётига хавф соладиган нохуш воқеаларнинг олдини олиш мақсадида Мастура Саидованинг ташаббуси билан ўтган йили 28 апрел — Умумжаҳон меҳнат муҳофазаси кунига бағишлаб 10 апрелдан 10 майгача касабаси уюшма ташкилотларида тажриба тариқасида «Меҳнат муҳофазаси ойлиги» ўтказилди. Ойлик доирасида семинарлар, давра суҳбатлари ва бошқа тадбирлар ташкил қилинди. Услубий тавсияларнинг ҳар бир етакчига етиб бориши ва унга амал қилиниши устидан назорат ўрнатилди.

ОНА ИЗИДАН

— Ҳаёт аслида эзгулик заминига ўхшайди, — дейди қаҳрамонимиз. — Ерга нима ташлансанг шуни оласан. Ҳеч ким арпа экиб бугдой ололмайди. Аммо негадир баъзи одамлар парваришланмаган ниҳолдан ширин мева куташади.

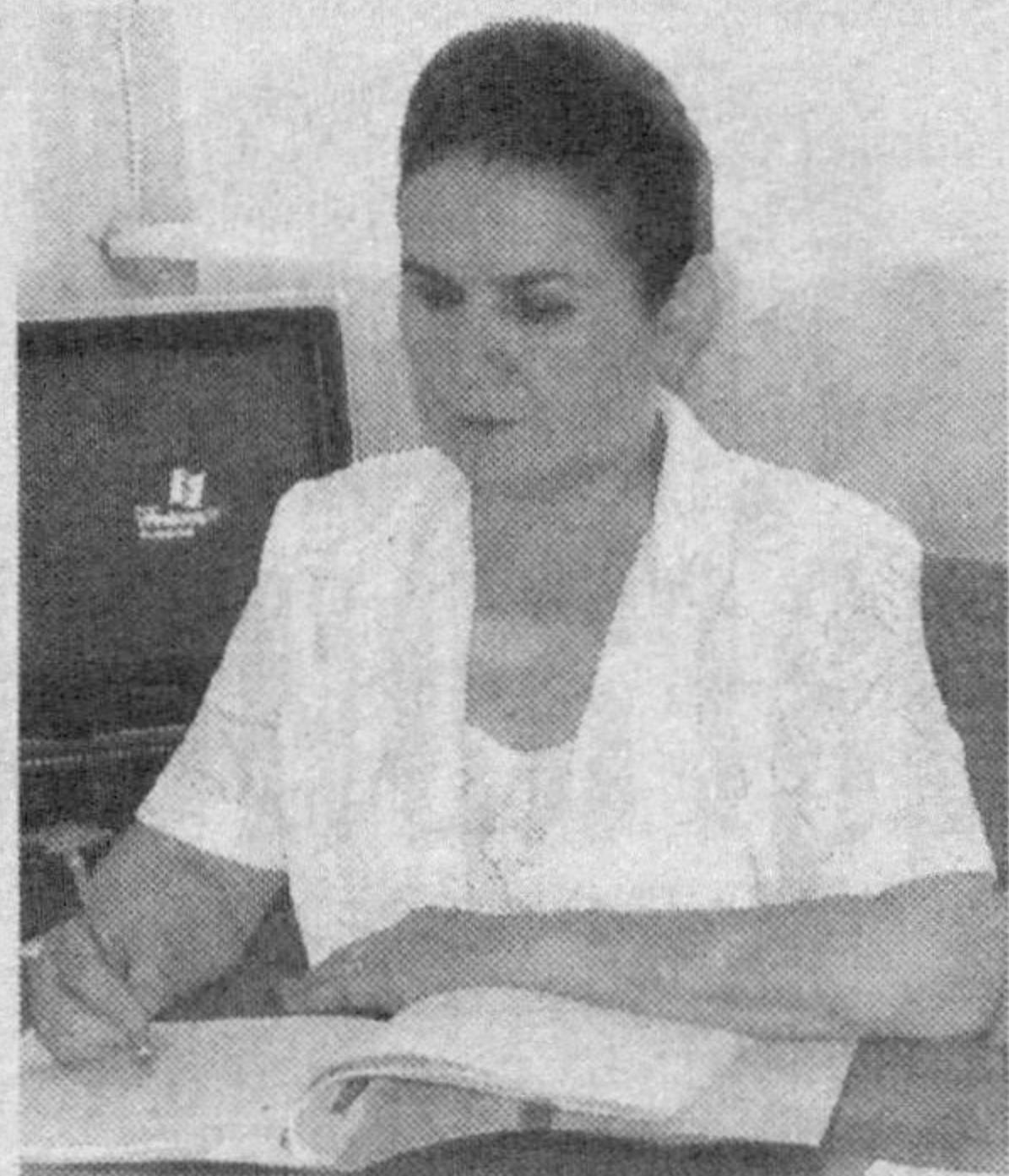
Мастуранинг сўзи билан иши бир, ўзининг ҳам, ўзгаларнинг ҳам кадр-қимматини билади, ҳамisha эл ишига камарбаста.

Йўлдамиз...

Саратон куёшида мавжланиб оқётган Зарафшон дарёси тилла ортган қарвонга ўхшайди. Жимирлаб кўзни қамаштиради. Олтиндек товланаётган ғаллазорлар фарзандига иссиқ нон улашаётган онадек азиз ва кўнглига яқин. Уфққа чўзилган бу ғаллазорларга боқиб қувончдан қалбинг мавжланиб кетади...

Гармсел кўз очирмайди, иссиқдан томоқлар қақраб кетади. Бошига оппоқ дуррача боғлаб олган деҳқон аёллар даврасига қўшилиб муздеккина чалоб ичамиз.

Киприкларига чанг кўнган, шундоқ даласидан меҳмон истиқболига чиққан пешкулик фермер Фаттоҳ ака француз йигитига ажнабий тилда нималарнидир тушунтиради. У ҳайрат билан фермерга боқади. Франциялик тадқиқотчи Эрик Обернинг қарашларида Ўзбекистонга, улуг ибн Сино авлодларига эҳтиромни кўриб бошимиз осмонга етади...

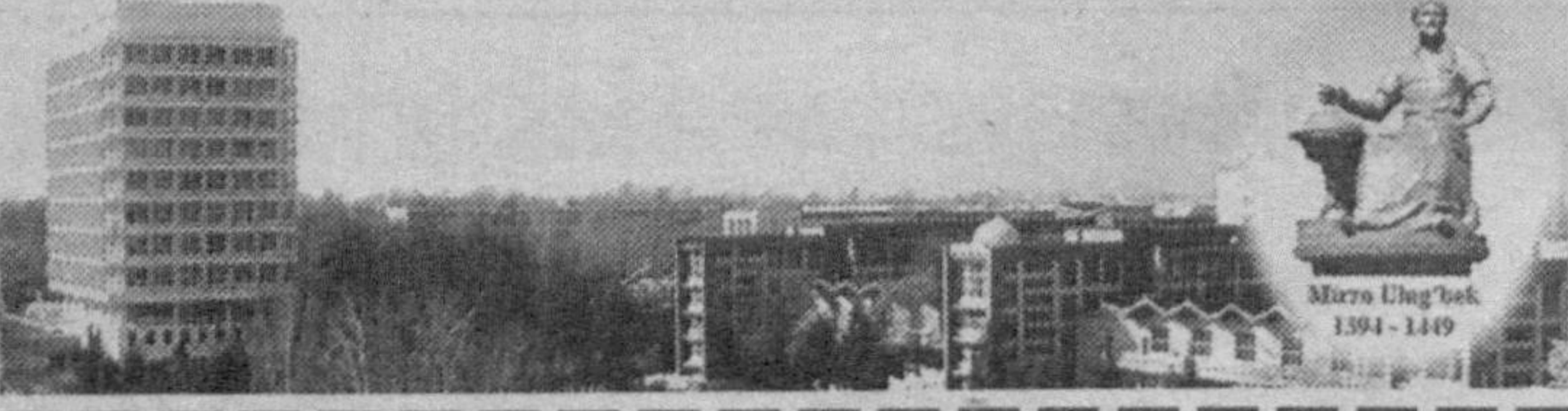
Турмуш ўртоғи Мустафо Жўраев ҳам эл ишига фидойилардан. У ҳамisha хотинини қўллаб-қувватлайди, керак пайтда ёрдамни аямайди. Уни ана шу фазилатлари учун ардоқлаб яшайди. Шу боис уларнинг оиласига ҳаманинг ҳаваси келади. Қизи Наргиза Тошкент давлат юридик институтини тугатган. Унинг орзуси суд-ҳуқуқ тизимида ишлаш эди. Аммо ота-онаси унга шундай маслаҳат берди:

— Ҳуқуқий соҳадаги назарий билиминг етуклигига шубҳа қилмайман. Аммо ҳаётда шундай воқеалар бўладики, бундай пайтда назарий билимларнинг ўзи камлик қилади. Суд-ҳуқуқ тизими аксарият ҳолларда қонунлар асосида иш кўради, касабаси уюшмаси эса бевосита корхоналарда одамлар билан мулоқотда бўлиб, қонунларнинг бажарилиши устидан назорат олиб боради. Яхши ҳуқуқшунос бўламан десанг, аввал ҳаёт сабогини ўрган. Одамлар дардига қулоқ тутишни, қалбига йўл топишни яхшилаб билиб ол.

Ота-она ўғити Наргиза учун ҳаёт сабоғи бўлди. Таълим вафан ходимлари касабаси уюшмаси Бухоро вилоят кенгаши ҳуқуқшуноси сифатида икки йилдан бери самарали фаолият кўрсатмоқда. Ураги эзгуликка тўла маориф аҳлининг қонуний ҳуқуқларини ҳимоялашга қизи ҳам ҳисса қўшаётганидан Мастураҳон жуда қувонади. Ҳамкасблари эса уларга ҳавас қилади.

Иккинчи қизи Нилуфар ҳам мактабни аъло баҳоларга тугатиб, ўтган йили Тошкент давлат юридик институтига ўқишга кирди. Унинг ҳам нияти онаси ва опасидек касабаси уюшма тизимида ишлаш. Оиланинг кенжатоғи Олимжон Бухоро давлат университети қошидаги академик лицейда ўқийди. Унинг ҳам орзулари бир жаҳон. Оиласидаги анъанага содиқ қолиб, элга нафи тегадиган мутахассис бўлиш. Зеро, донолар башорат қилганидек, олманинг остига олма тўкилади, чинорлар илдизидан эса чинорлар кўкараверади.

Амина ҚОДИРОВА

Эмас осон бу

Бугун энг кўп гапирилаётган мавзу, шубҳасиз, тест жараёнларига тегишли. Боиси, дорулфунун аталмиш қасрга киришни истовчилар кўп, ичкарида эса ўрин санокли.

Давлат тест маркази директори **Баҳром ИСМОИЛОВ**га ушбу жараён билан боғлиқ энг муҳим жиҳатлар ҳақида бир неча савол билан мурожаат этиб, қуйидагича жавоб олдик.

Ўтказиш тартиби ўзгаришсиз қолдирилди

— Олий ўқув юр்தларига абитуриентлар орасидан энг муносибларини танлаб олиш, шубҳасиз, мамлакат равнақи-га дахлдор ҳодиса. Шу маънода, имтиҳон жараёнида тест усулининг жорий қилиниши юртимиз таълимида қандай ўзгаришлар ясади? Зотан, ҳар қандай ислохотнинг ижобий ва салбий жиҳатлари бўлади...

— Ўзбекистонда юқори малакали кадрлар тайёрлаш давлат сиёсати даражасига кўтарилган ҳозирги кунда таълим муассасаларига талабаларни қабул қилиш, кадрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш, педагог кадрларни ва ўқув муассасаларини аттестация ва аккредитациядан ўтказиш жараёнларини амалга оширишда тест синовлари асосий воситага айланди.

1992 йил 11 мартда Ўзбекистон Президентининг «Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юр்தларининг кундузги бўлимларига қабул тизимини такомиллаштириш ҳақида»ги фармони ва ушбу фармонга мувофиқ 1992 йил апрел ойида Вазирлар Маҳкамасининг «Олий ўқув юр்தларининг айрим йўналишларига қабулни тажриба сифатида тест синовлари орқали ўтказиш ҳамда Вазирлар Маҳкамаси ҳузурда Ўзбекистон Республикаси талаба танлов марказини ташкил этиш тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Ўзбекистонда МДХ давлатлари орасида биринчи бўлиб олий таълим муассасаларига талабаларни танлов асосида қабул қилиш учун тест синовлари жорий этилди. Бу ўз навбатида таълим муассасаларига талабаларни қабул қилишда ҳолисликни ҳамда ҳамма абитуриентлар учун бир хил шароитни таъминлади.

Ўтган давр ичида тест синовлари бирмунча такомиллашди. Хусусан, олдин икки вариантда ўтказилган бўлса, ҳозирги кунда кўп вариантли тизимда, яъни аудиторияда ҳар бир абитуриентга алоҳида вариант билан ўтказилмоқда.

— Олий ўқув юр்தларида тўлов-шартномага асосланган квоталарнинг йилдан-йил ошиб бораётганини қандай изоҳлайсиз?

— Ёшлар ўртасида олий маълумот олишга қизиқиш йилдан-йилга ортмоқда. 1995 йилда абитуриентлар сони ўрта махсус таълим муассасаларига кирувчилар билан биргаликда 162.000 нафарни ташкил этган бўлса,

2007 йилга келиб фақат олий таълим муассасаларига киришга талабгорларнинг сони 345.283 нафарни ташкил этди.

Кундузги бўлимларда бакалаврлар тайёрлаш бўйича умумий қабул сони 2002 йили 51.100 тани ташкил этган бўлса, 2008 йилда 58.000 та қилиб белгиланган. Шундан 19.945 таси давлат гранти, 38.055 таси эса тўлов-шартнома асосидадир. Бу ўтган йилга қараганда 6396 та кўпдир. Давлат гранти бўйича квоталар бир неча йилдан бери камайтирилмасдан, бир хил миқдорда қолдирилган. Тўлов-шартнома асосидаги квоталар эса йилдан йилга ортиб бормоқда.

Қабул квоталарида Ўзбекистон Президентининг 2008 йил 1 апрелдаги «Реал иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларида талаб мавжуд бўлган малакали кадрлар тайёрлашни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармойиши билан тузилган махсус Республика комиссиясининг олий таълим муассасалари битирувчилари ҳамда вазирликлар, идоралар, ҳўжалик бирлашмалари ва йирик корхоналарнинг олий маълумотли мутахассисларга бўлган эҳтиёжини ўрганиш асосидаги таклифлари эътиборга олинган.

— Адашмасам, 2002 йилдан бошлаб республикамиздаги академик лицейларга кириш имтиҳонлари йўналишли 3 та фандан йўналишсиз 6 та фанга ўзгартирилган эди. Бу ислохот қай даражада самара берди?..

— Бу савол Давлат тест марказига тааллуқли эмас.

— Бу йилдан эътиборан тест жараёнларига айрим ўзгаришлар киритилди. Хусусан, аниқ фанлар йўналишига Ўзбекистон тарихи, гуманитар йўналишга математика, табиий фанлар йўналишига физика қўшилди. Қолаверса, саволлар сони ҳам 36 тадан 27 тага туширилди. Бу ислохотдан кўзланган мақсад нима? Ахир шу кунгача ўрта-махсус касб-ҳунар таълими муассасаларида аниқ йўналишга асосланган ҳолда таълим берилган-ку!..

— Олий таълим муассасаларига қабул қилиш учун ўтказиладиган тест синовларини такомиллаштириш бўйича ўтказилган таҳлиллар ва олдинги йиллар тажрибасидан келиб чиққан ҳолда бу йилги кириш тест синовларини ўтказиш тартиби, фанлар

Тест

Ўтказиш тартиби ўзгаришсиз қолдирилди

мажмуаси (3 та фан), тўғри жавобларни баҳолаш мезонлари ва тест синови учун ажратилган вақт меъёрлари аввалги йиллардагидек ўзгаришсиз қолдирилди. Тест синовлари олдинги йиллардагидек бир кунда, яъни 1 августда ўтказилади.

— Сир эмас: ҳар йили аксарият ота-оналар имтиҳон жараёнидаги фирромликлар («бункер», «сотка олиб кириш», «ўрнига одам кириш», «шпаргалкаларга нисбатан назорат сустигидан нолишади. Бу йил ушбу салбий ҳолатларнинг олдини олиш борасида бирор-бир янги чора-тадбирларни қўллаш режалаштирилганми?

— Тест жараёни давомида абитуриент тест қоидаларига кўра уяли алоқа воситалари, шпаргалкалардан фойдаланса, ўрнига бошқа одамни киритса, бошқа абитуриентларга ёрдам берса, тест синовларини ўтказиш тартибини бузган ҳисобланади ва далолатнома тузилиб, синовдан четлаштирилади.

Ҳужжатларни сохталаштириш,

АБИТУРИЕНТ

«сохта» абитуриентларнинг ҳужжат топшириши ва тест синовларида қатнашинининг олдини олиш ва ушбу ҳолларни тезкорлик билан аниқлаш юзасидан Давлат тест маркази ҳамда Ички ишлар вазирлиги ҳамкорлигида чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилди ва жойлардаги ички ишлар органларига етказилди.

Олий таълим муассасалари ҳужжатларни қабул қилиш жараёнида ўқишга кириш истагини билдирган ёшлар ва уларнинг ота-оналарига ҳужжатларни расмийлаштириш ва тестларни ўтказиш билан боғлиқ тартиб-қоидалар, шунингдек, Жиноят кодексининг 228-моддасида рас-

сий ҳужжатларни қалбакилаштириш учун жавобгарлик белгиланганлиги тўғрисида тушунтириш ишларини олиб боради.

— Шу кунларда бутун Тошкент бўйлаб миш-миш кезиб юрибди: эмишки, 1 июл арафасида тест жараёни ўзгаришсиз қолганлиги ҳақида расмий эълон берилар экан. Шу ростми?..

— Тест синовини ўтказиш тартиби ўзгаришсиз қолганлиги тўғрисида оммавий ахборот воситаларида чиқишлар қилинди ва суҳбатлар чоп этилди.

Умид ЯЪҚУБОВ суҳбатлашди

Албатта, ҳар бир ислохот — кўҳна дала-ларга янгидан қадалган уруғ дегани. Лекин мўл ҳосил олишни истаган деҳқон дуч келган маҳалда уруғ экавермайди. Етилган ва-зиятда ёруғ келажакка ишонч билан ўтказилган ислохот, шубҳасиз, ақлли тадбир-дир.

Шу йилнинг 1 март куни «Ma'rifat» газе-тасида Давлат тест маркази томонидан «2008 йилдан бошлаб олий таълим муас-сасаларига кириш учун ҳужжат топширган абитуриентлар энди учта эмас, балки тўртта фан бўйича тест синовларидан ўти-шади» деган маълумот чоп этилганида ак-сарият талаба бўлиш иштиёқида юрганлар гангиб қолгани чин. Боиси, имтиҳонга бор-йўғи 5 ой вақт қолган, тайёргарлик ритми бир меъёрга тушган ва энг муҳими барча изланиш маълум бир йўналишга бўйсунди-рилган эди. Бироқ ўшаанда табиий-илмий, техник йўналишларга — Ўзбекистон тари-хи, тиббий йўналишларга — физика, гума-нитар йўналишларга эса математика фан-ларининг киритилиши «олий маълумотли мутахассис ҳар бир соҳада етуқ бўлиши, ўзининг билими, дунёқараши, маънавий салоҳияти билан бошқалардан ажралиб ту-риши лозим»лиги билан изоҳланган эди: «тарихни ўрганиш — ўзликни англаш, ма-тематика — мантикий мушоҳада этиш, фи-зика эса замонавий технологияларни чуқур-роқ билишга имкон беради».

Биз Давлат тест марказига саволлар тай-ёрлаётганимизда (10-16 июн) тест синов-лари ўзгаришсиз қолганлиги тўғрисида

бирор-бир расмий маълумотга кўзимиз тушмаган эди. Ақс ҳолда юқоридаги мусо-ҳаба ўзгачароқ кечган бўларди. Лекин 18 июн куни «Ma'rifat» ва «Hurriyat» газетала-ри орқали «Республика олий таълим муас-саларининг бакалаврият йўналишларига талабаларни қабул қилиш учун ўтказила-диган тест синовларини такомиллаштириш юзасидан олиб борилган таҳлиллар ва ав-валги йил тажрибасидан келиб чиққан ҳолда» кириш тест синовлари ўзгаришсиз қолдирилганлиги маълум қилинди. Лекин «Ma'rifat»даги суҳбатда ҳам нега кўшимча фан кўшишга қарор қилингани-ю, нега яна бу қарордан қайтилгани ҳақида ҳеч нима дейилмаган. Имтиҳонга 5 ой вақт қолгани-да бакалаврият таълим йўналишлари ва уларга мос тест синовлари ўтказиладиган фанлар рўйхати эълон қилиниб, сўнг 1-ав-густга бир ярим ойча муддат қолганида барчаси ўзгаришсиз қолдирилганлиги бўлажак абитуриентларни ҳам, уларнинг ота-оналари-ю ўқитувчиларини ҳам анча шоширган бўлиши керак.

Нима бўлганда ҳам энди вақтчи ор-қага қайтариб бўлмайди. Тест синов-ларининг ўзгаришсиз қолганлиги балки бир томондан ижобий ҳамдир. Бир сўз билан айтганда, барчамиз-нинг ниятимиз ягона — шу ватан та-раққиёти учун ҳисса қўшиш. Зотан, бугун қадди расо ниҳолдан эртага бақувват дарахт бўлмоқни кутиш мум-кинлигини мудом ёдда тутишимиз жоиздир.

Майдон ичра турмоқ...

Ҳар йилгидай талаба бўлиш иштиёкида ёнаётган минглаб йигит-қизлар ҳаяжон билан ўзлари танлаган олий ва ўрта махсус ўқув юртига ҳужжат топшира бошлади. Қабул жараёнини кузатар эканмиз, орзулари бўйидан баланд бўлган ана шундай ёшларнинг фикрларини билгимиз келди.

Яна бирпасда ёз келди

Элбек Абдуллаев, 20 ёшда:

— Мен ЎзМУнинг ўзбек филологияси факултетига иккинчи бор ҳужжат топшираман. Биринчи йили анча ҳаяжонланганман. Шу боис тест жавобларини белгилаш жараёнида хатога йўл қўйган жойларим бўлган. Насиб этса, бу сафар беҳато ишлашга ҳаракат қиламан.

Беҳзод Ҳимматов, 23 ёшда:

— Ҳар йили ишларимни бир ёқли қилиб, кейин ўқишга тайёргарлик кўриш учун шаҳарга келаман. Тест саволлари танишдай туюлаверади. Лекин давомли ўқиб турмаса, унутилиб борар экан. Баъзан қишлоқдаги ҳамма ишларни ташлаб, йил бўйи тайёргарлик кўргим келади. Начора, яшаш учун курашиш керак.

Бу йил ҳам кеч келдим. Аммо умидим янги чиққан ҳиллолдай порлаб турибди...

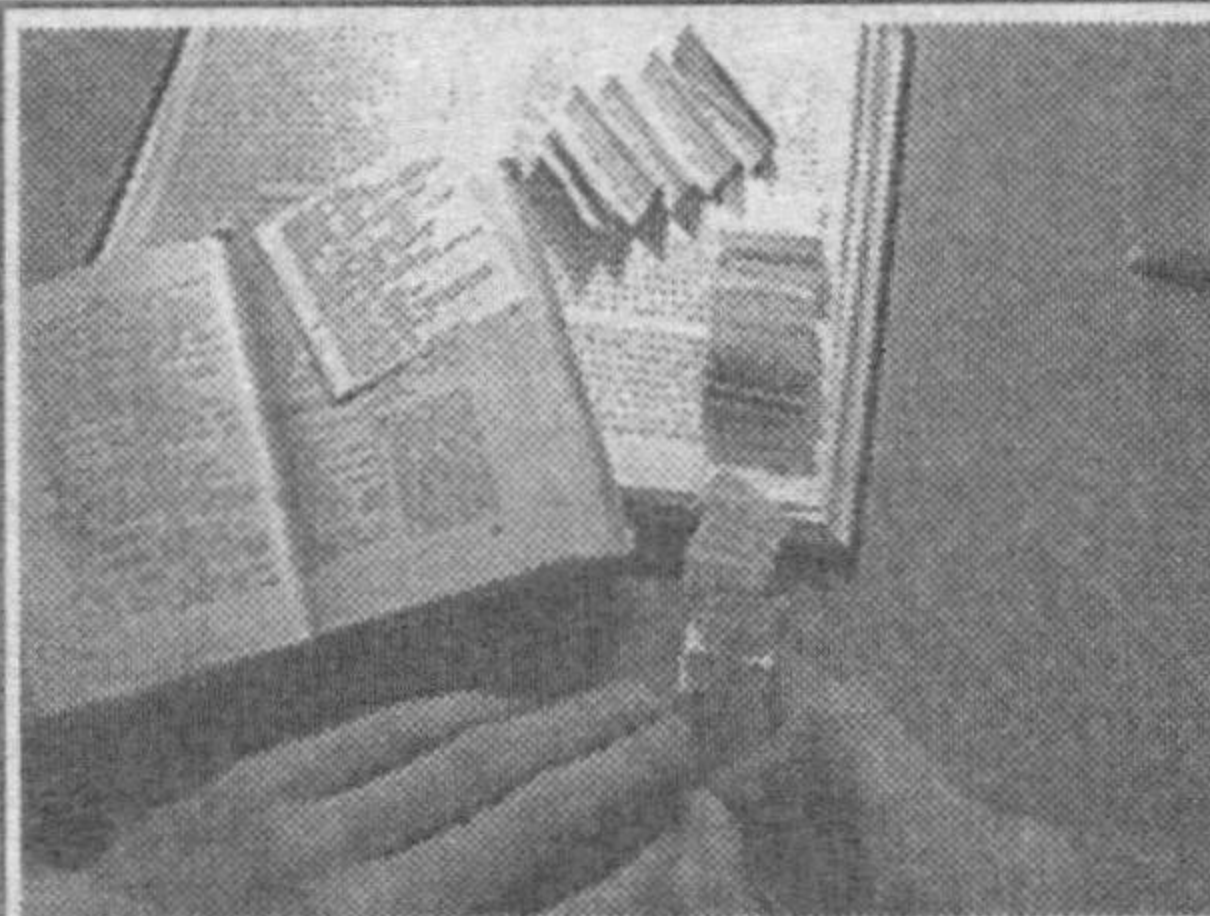
Зафар Файзиев, 21 ёшда:

— Биринчи бор имтиҳонга кирганимда университетнинг, кўзойнак таққан домлаларнинг салобати босган, ҳаяжоним кучли бўлганди. Шартнома асосида ўқишга қабул қилинишимга озгина қолганди ўшанда. Кейин ҳарбий хизматга кетдим. Яхши хизмат қилиб, ўқишга кириш учун йўлланма ҳам олиб келдим. Ҳозир «Мовароуннаҳр-Зиё» ўқув марказида ўқияман. Ҳужжатларимни ЎзМУнинг тарих факултетига топшироқчиман. Саволлар ичида «Фалон воқеадан фистон йил олдин (ёки кейин) нима воқеа бўлган эди?» деганга ўхшаш гашни келтирувчиларини ҳам учратиш қоламан. Бу тарздаги савол билан нимани аниқлаш мумкин. Саволни аниқроқ қўйиш яхши эмасми?!

Биз яна бир нечта абитуриентнинг мулоҳазаларини тингладик. Уларнинг баъзилари фақат бюджетга кирсагина ўқиши мумкинлигини айтишди. Сухбатимиз сўнггида уларга ниятларининг ижобат бўлишини тиладик.

Омад ёр бўлсин, абитуриентлар!

Абдул ЛАТИФ ёзиб олди.

Бугун кўча-кўйда папка «қучоқлаган» абитуриентларга тез-тез кўзимиз тушади. Уларнинг орзу-умидлари бир дунё, қалби ҳаяжонга тўла. Бироқ шаҳар кўчаларида бошқача манзарани ҳам кузатиш мумкин. Яъни, аҳоли гавжум жойлар, бекатлар «шпаргалка, гарантияси 99 фоиз, барча фанлардан бор» деган «реклама»га тўлиб кетган. Ёнига жимжимадор қилиб телефон рақамларини ҳам ёзиб қўйишибди. Ҳатто айрим жойларда «шпаргалка, шпаргалка» дея содда абитуриентларни авраётган мўғомбирларни ҳам учратишингиз мумкин. Бу ҳолатларга айрим абитуриент ва талабаларнинг муносабати билан қизиқдик.

«Шпаргалканинг баҳоси қанча?..»

Фарҳод ИБРОҲИМОВ, Тошкент вилояти Бекобод тумани:

— Бу йил иккинчи марта ҳужжат топширишим. Ўтган йили Ўзбекистон миллий университетига кира олмаган эдим. Шунинг учун навбатдаги қабулга пухта тайёрландим. Бугун ЎзМУнинг фалсафа факултетига ҳужжат топшираман.

Одам аввало ўзига, ўзлаштирган билимига ишониши лозим. Бу шпаргалкалар абитуриентни фақат чалғитади, холос. Мисол учун, бултур тест синовлари жараёнида шпаргалка ва «сотка»дан фойдаланмоқчи бўлган баъзи абитуриентлар синовдан четлаштирилганининг гувоҳи бўлганман. Менимча, талабалик бахтига муяссар бўлишининг ягона йўли — ўз кучига ишониш.

Носир ҚИЁМОВ, ЎзМУ тарих факултети 2-босқич талабаси:

— Мен уч йил абитуриент бўлганман. Баъзан тўплаган балларим анча паст бўлса, баъзида озгина балл етмай қолган. Лекин нима бўлганда ҳам тайёргарликни тўхтатмадим. Насиб қилган экан, ўтган йили ўқишга кирдим. Шпаргалкалар масаласида менга ҳам ҳар хил таклифлар бўлган. Лекин барчасини рад этдим ва бугун тўғри йўл тутганимдан хурсандман.

Кўриниб турибдики, ҳаётда ўз олдига аниқ мақсад қўйган, мустақил фикрга эга ёшлар талайгина. Абитуриентлар, уларнинг сафига қўшилиш. Мабоодо ҳар кимнинг «маслаҳат»ига амал қилаверсангиз, бу йил ҳам синовлардан ўтолмай қолишингиз, шубҳасиз. Ўз кучингизга ишониш!..

Нарзулла МАҲАМОВ,
«Ishonch» мухбири

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети республикамиз ёшларини ўзига энг кўп жалб этадиган олий таълим муассасасидир. Абитуриентлар сони бўйича ҳар йили етакчи ўринлардан бирини эгаллайдиган бу илм даргоҳининг сеҳр-жозибаси нима экан дея кўп мулоҳазага бордик. Эҳтимол, ёшларимизнинг муаллимликка меҳри шунчалар баланддир. Ёки улар юртимиздаги азим университетда таълим олишга шунчаки қизиқишар... Бу йил ҳужжатларни қабул қилиш «мавсуми» бошлангач, фурсатни бой бермайлик дея университет томон йўл олдик.

миз, — дейди университет матбуот маркази раҳбари Курдош Қахрамонов. — Шунингдек, ҳар куни эфиримиздан «Ёшлар йили»га бағишланган 40 дақиқалик (20 дақиқа ўзбек, 20 дақиқа рус тилида) эшиттириш ҳам ўрин олган...

Қабул жараёнини кузатамиз. Абитуриентларнинг, гарчи ҳаяжонда бўлсалар-да, кайфияти чоғ. Ҳужжат қабул қилаётганлар ҳам, назоратчилар ҳам — барчаси абитуриентлар билан дўстона муомала қилади. Шу ерда хизмат қиладиган фотостудия ходимининг айтишича, қабул бошланганининг биринчи кунини барча абитуриентларга университетнинг фахрий ўқитувчилари гул тақдим қилишибди. «Мана, кўринг» дея у менга бир талай фотосуратларни кўрсатди. Шу биргина деталнинг ўзиёқ педагогика университетининг жозибаси нимада эканлигини менга англагандай бўлди...

Элмурод НИШОНОВ

Савол қийин эканми?

Биринчи август яқинлашгани сари абитуриентлар юрагидаги ҳаяжон ҳам ортиб боради. Эътиборингизга ҳавола қилинаётган мулоҳазалар уларнинг тайёргарлиги эмас, балки тест ва унинг даражаси ҳақида. Таълим тизимидаги ислохот натижаси ўлароқ вужудга келган бу усул олий ўқув юртига киришда адолатли мезон вазифасини ўтаб келмоқда. Бирок баъзи тест саволларининг мураккаблиги кишини ўйга толдирад. Айрим саволлар мактаб таълим дастурларидан четга чиққан-дек. Бу борадаги фикрларни билиш мақсадида бир нечта мутахассисга юзландик.

Нилуфар ОЙМАТОВА, она тили ва адабиёт ўқитувчиси:

— Бир неча йилдан бери репетиторлик қиламан. Ўз кучи ва иқтидорига ишонган киши ҳар қандай синовдан ўта олади. Шогирдларим онгига ҳам шу фикрни сингдириб бораман.

Йилдан-йилга саволлар мураккаблашиб, ўқувчидан янада эътиборли, зийрак бўлишни талаб этмоқда. Бироқ тест вариантларини кўздан кечирарканман, баъзи саволлар кўп вақтимни олади. «-дук, -дук қўшимчалари қандай сўзлар ясайди?». Бу каби саволлар жавобини мактаб дарслигидан эмас, бакалавр босқичида ўқитиладиган «Ўзбек адабий тили тарихи» курсидан излаш кераклиги аён-куй!

Шундай «мулоҳазали» саволлардан яна бири: «Куйидаги ҳаётдан қай бири ўз канизақлари олдида тиз чўккан?». Жавобнинг тўғри вариантини белгилаш учун «Лайли ва Мажнун» достони билан тўла танишиб чиқиш талаб этилади, чунки достоннинг айни шу парчаси дарсликларнинг ҳеч бирида берилмаган. Мумтоз адабиёт намуналари билан боғлиқ саволларнинг аксарияти дарслиқдан ташқарига чиқишни, яъни муайян фигураларнинг «Девон»лари билан тўла танишишни талаб этади. Абитуриентми, адабиёт ихлосманди бўлган бошқа кишими, бу асарларни ўқиш орқали маънавий оламини бойлатади. Кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтиш учун бадиий адабиёт намуналарининг барчасини ўқиб чиқиш, аниқроғи дарслиқдан ташқарига чиқиш абитуриент зиммасига анчагина масъулият юклайди. Унинг учта фан доирасида шундай тинимсиз ўқиш мажбуриятини эсласак, бу юкни аниқроқ тасаввур қилишимиз мумкин.

Дилбар ХУДОЙБЕРДИЕВА, кимё фани ўқитувчиси:

— Яхши фикр. Тестни биров соддалаштириш орқали абитуриентда ўзига ишонч ҳиссини оширган бўлармик. Эҳтимол, «бункер», «сотка», «вундеркинд» каби усуллар ўз-ўзидан йўққа чиқар.

Синглим имтиҳон топширган йили кўпроқ ўзим ҳаяжонландим. Имтиҳондан сўнг ёдида қолган саволларни таҳлил қила бошладик. Иккиланган саволларини бир бошдан айта бошлади: «Куйида келтирилган карбокатионларнинг турғунлиги ортиб бориш тартибини ва унинг сабабини кўрсатинг.

1. R-CH-R

+

2. R-CH₂

3. (R)₃C

4. Бирламчи карбокатион турғунлиги заряднинг мумкин қадар камроқ тарқалиши билан боғланган.

5. Карбокатион заряди кўпроқ углерод атомларига тарқалиши натижасида турғун ҳолга ўтади.

a) 1, 2, 3, 4;

b) 2, 1, 3, 5;

c) 1, 2, 3, 5;

d) 3, 1, 2, 4;

e) 3, 1, 2, 5

Ҳайрон бўлиб қолдим. Ахир биз бу мавзунини олий ўқув юртининг учинчи босқичида ўрганган эдик. Қизиқиб барча дарсликларни титқилаб чиқдим. Йўқ. Балки, бу саволга жавобни энди чиқажак дарсликлардан топармиз.

«Ishonch» мухбири

Дилдора РАҲМОНОВА ёзиб олди

Университет чорлайди

— Кўриб турганингиздек, университетимиз ҳар куни шундай гавжум, — дейди қабул комиссияси масъул котибининг ўринбосари Иброҳим Йўлдошев. — Ўтган йили 20 мингта ҳужжат қабул қилган эдик. Бу йил ҳам шунча абитуриент ҳужжат топшириши кутилаяпти. Шунга яраша тайёргарлик кўрганмиз.

— Бу йилги қабулда қандайдир янгиликлар борми?

— Магистратурада «Таълим тизими менежменти» мутахассислиги бўйича ҳам ҳужжатлар қабул қилаяпмиз. Бу мутахассисликни замон талабидан келиб чиқиб очдик. Шунингдек, бакалаврлар тайёрлаш бўйича ҳам янгилик бор. Бу йилдан бошлаб «Миллий истиқлол ғояси: ҳуқуқ ва маънавият асослари» йўналишида рус тилида руҳи очилди.

20 минг абитуриент ҳужжат топширса, рақобат ҳам жуда зўр бўларкан-да деган хаёлдадирсиз. Албатта, рақобат бўлади. Аммо шундай улкан илм даргоҳига қабул қилинадиган талабалар сони ҳам унчалик кам эмас. Бу йилги қабул режасига кўра, бакалаврият таълим босқичига 2045 нафар (880 — давлат гранти, 1165 — шартнома асосида), магистратурага 234 нафар (59 — давлат гранти, 175 — шартнома асосида), махсус сиртки бўлимга эса 615 нафар (195 — давлат гранти, 420 — шартнома асосида) талаба ўқишга кириши мўлжалланган.

Бир кунда юзлаб абитуриентлар, улар билан бирга яна шунча ота-она бу даргоҳга келади. Улар учун университет радиоси ҳар куни эфирда.

— Абитуриентларни зарур ахборот билан таъминлашни мақсад қилган-

OZBEKISTON

Table of TV programs for OZBEKISTON channel, listing times and program titles.

TOSHKENT

Table of TV programs for TOSHKENT channel, listing times and program titles.

PERVYY

Table of TV programs for PERVYY channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

YOSHLAR

Table of TV programs for YOSHLAR channel, listing times and program titles.

SPORT

Table of TV programs for SPORT channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

YOSHLAR

Table of TV programs for YOSHLAR channel, listing times and program titles.

SPORT

Table of TV programs for SPORT channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

OZBEKISTON

Table of TV programs for OZBEKISTON channel, listing times and program titles.

TOSHKENT

Table of TV programs for TOSHKENT channel, listing times and program titles.

PERVYY

Table of TV programs for PERVYY channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

YOSHLAR

Table of TV programs for YOSHLAR channel, listing times and program titles.

SPORT

Table of TV programs for SPORT channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

YOSHLAR

Table of TV programs for YOSHLAR channel, listing times and program titles.

SPORT

Table of TV programs for SPORT channel, listing times and program titles.

ROSSIYA

Table of TV programs for ROSSIYA channel, listing times and program titles.

ОЗБЕКИСТОН

15.50 «Оназон Тошкентим», 15.55 «Давр Хабарлари», 16.00 «Вести», 16.10 «Челимон», 16.30 «Болалик орузини», 16.55 «ОК кабулар», 17.00 «Астерикот», М/ф, 17.20 «Камелот», 17.40 ТВ анонс, 18.30 «Каталог», 18.40 «Мушкетёр», 18.55 «Улул мулгоз», 19.00 «Давр», 19.20 «Славянский базар в Витебске», 20.30 «Бизнес-революция», 20.40 «Футбол мундиал», 20.55 «SMS RING», 21.30 «Хабарлар» (рус. тил) 21.50 «Ретро - фильм», «Великолепный семёрка», Художественный фильм, 23.35 «Тунгиз осуда бўлини»

07.00 Узбек наволари 09.30 Мировые хиты 09.30 «Знакомьтесь, Джо» 07.00 «Сегодня», 07.15 «Золотой клон», 07.50 «Октябрьская жизнь», 08.25 «Смарт», 09.00 «Сегодня», 09.20 «Главная дорога», 09.55 «Кульдринский поездик», 11.00 «Квартирный вопрос», 12.00 «Сегодня», 12.25 «Особое опасение», 13.10 «Кремлевские дети», 14.05 «Своя игра», 15.00 «Сегодня», 15.25 «Женский взгляд», 16.00 «Т/с - Угро. Простые парни», «АРМАТЕДОН» худ. фильм, 01.00 - 02.30 Другая музыка

05.00 Новости 05.10 Худ. фильм «Жить по своему...» 06.45 Худ. фильм «Похождение злого доктора» 08.05 «Слово пастора» 08.20 «Здоровье» 09.20 «Смарт» 09.30 «Сегодня» 10.00 «Зачем пережила тебя любовь моя...» 11.00 «Сегодня» 11.10 Худ. фильм «Сыщики» 13.00 Худ. фильм «Белые розы» 13.45 Субботний «Ералаш» 14.15 Худ. фильм «Богиня» 15.15 Худ. фильм «Артур» 17.00 «Вечерние новости» 17.10 «Матия десяти» 18.05 «Лия Аехджатова. Маленькая женщина в большом кино» 19.05 «Мохамед Сплой» 20.00 «Время» 20.20 Худ. фильм «Поводырь» 22.05 Худ. фильм «Годамилла» 00.15 Футбол, XIII тур. «Спартак» - ЦСКА 02.15 Худ. фильм «Убийцы на заповеднике» 03.35 «Пропавающий сын. История одной семьи» 04.15 «Детективы»

05.00 «Доброе утро, Россия!» 06.30 «Ступица «Здоровья»» 07.00 «Вести», 07.10 «Местное время. Вести. Москва», 07.20 М/ф «Первая скрипка», 07.45 «Утренняя почта», 08.25 «Субботник», 08.55 «Вокруг света», 10.00 «Вести», 10.10 «Местное время. Вести. Москва», 10.20 «Национальный интеллект», 11.20 К 85-летию артиста «Милант Пугачин».

07.00 «Уланное утро», 07.50 «Музыка на ДТВ», 08.00,08.35 «Звездные шоу-токи», 09.00 «Тысяча мелочей».

ОЗБЕКИСТОН

12.50 Велоспорт. Тур де Франс, 13.20-13.40 «Рақибингиз гротсмейстер», 18.00 Мультифильм, 18.15 «Тет-а-тет», 18.30 «Хабарлар» (рус. тил) 18.50 «Мушкетёр тайм», 19.10 «Сотворено», 19.30 «Звездный матч», 19.50 «Спорттолкеник», 20.30 «Бизнес-революция», 20.40 «Футбол мундиал», 20.55 «SMS RING», 21.30 «Хабарлар» (рус. тил) 21.50 «Ретро - фильм», «Великолепный семёрка», Художественный фильм, 23.35 «Тунгиз осуда бўлини»

07.00 Узбек наволари 09.30 Мировые хиты 09.30 «Знакомьтесь, Джо» 07.00 «Сегодня», 07.15 «Золотой клон», 07.50 «Октябрьская жизнь», 08.25 «Смарт», 09.00 «Сегодня», 09.20 «Главная дорога», 09.55 «Кульдринский поездик», 11.00 «Квартирный вопрос», 12.00 «Сегодня», 12.25 «Особое опасение», 13.10 «Кремлевские дети», 14.05 «Своя игра», 15.00 «Сегодня», 15.25 «Женский взгляд», 16.00 «Т/с - Угро. Простые парни», «АРМАТЕДОН» худ. фильм, 01.00 - 02.30 Другая музыка

05.00 Новости 05.10 Худ. фильм «Жить по своему...» 06.45 Худ. фильм «Похождение злого доктора» 08.05 «Слово пастора» 08.20 «Здоровье» 09.20 «Смарт» 09.30 «Сегодня» 10.00 «Зачем пережила тебя любовь моя...» 11.00 «Сегодня» 11.10 Худ. фильм «Сыщики» 13.00 Худ. фильм «Белые розы» 13.45 Субботний «Ералаш» 14.15 Худ. фильм «Богиня» 15.15 Худ. фильм «Артур» 17.00 «Вечерние новости» 17.10 «Матия десяти» 18.05 «Лия Аехджатова. Маленькая женщина в большом кино» 19.05 «Мохамед Сплой» 20.00 «Время» 20.20 Худ. фильм «Поводырь» 22.05 Худ. фильм «Годамилла» 00.15 Футбол, XIII тур. «Спартак» - ЦСКА 02.15 Худ. фильм «Убийцы на заповеднике» 03.35 «Пропавающий сын. История одной семьи» 04.15 «Детективы»

05.00 «Доброе утро, Россия!» 06.30 «Ступица «Здоровья»» 07.00 «Вести», 07.10 «Местное время. Вести. Москва», 07.20 М/ф «Первая скрипка», 07.45 «Утренняя почта», 08.25 «Субботник», 08.55 «Вокруг света», 10.00 «Вести», 10.10 «Местное время. Вести. Москва», 10.20 «Национальный интеллект», 11.20 К 85-летию артиста «Милант Пугачин».

ОЗБЕКИСТОН

16.10 «Экспедиция», Т/с, 16.55 «Шарк акакурашлари», 17.00 «Спойл-Сет-Матч», 18.00 «Мафтуна», Т/с, 18.45 «Мушки мулгоз», 18.55 «Улу неъмат», 19.00 «Давр», 19.30 «Хабарлар» (узб. тил) 19.50 «Сторожевая застава», 20.15 «Ардок», 20.20 «Актюбатуру», 20.40 «Улур манзарлар», Т/с, 20.55 «Хабарлар» (рус. тил) 21.00 «Шоуге-2000», 21.10 «Хумонг», Т/с, 21.15 «О. Ашлитим!» 22.00 «Давр», 22.30 «Ташкент окшомми» 22.55 «СМС-музыка», Т/с, 23.00 «Хат-намот», Т/с, 23.45 «Юрт тинчилиги», 11.00 «Хабарлар» (рус. тил) 11.15 «Хабарлар» (рус. тил) 11.50 «Ортин буйлаб» дастури, 12.00 «Информацион-мусики» дастур, 8.30 «Эмеральда», Телесе-риал, 8.55 «Телекурьер-маркет», 9.15 «ТВ юрист», 9.20 «Хабарлар», Т/с, 10.25 «Биласизми?», 10.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 10.40 «Хабарлар» (рус. тил) 10.45 «Хабарлар» (рус. тил) 11.00 «Милграсс», Т/л, (рус. тил) 11.15 «Саломат бўлинг!» (рус. тил) 11.25 «ТВ юрист» (рус. тил) 11.35 - 13.15 Кино: «Волшебная страна...» 17.40 «Эрталаб - яхшиликка етаклар», 17.55 Мультифильм: «Кирол шер-2», 2-кисм, 18.05 «Телекурьер-маркет», 18.25 «Биласизми?», 18.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 18.45 «Анонс», 18.50 «Эмеральда», Телесе-риал, 19.20 «ТВ юрист», 19.25 «Музыка SMS», 19.50 «Мисли гапар», 20.00 «Пойтахт» ахборот дастури, 20.15 «ТВ юрист», Т/с, 20.20 «Милграсс», Телесе-риал, 20.50 «Интервю» (рус. тил), 21.00 «Жозоба», 21.25 «Анонс», 21.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 21.45 «Уларим», 21.50 «Телекурьер-маркет», 22.10 «Мультифильм» пред-ставляет: «Записки студен-та», 22.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 22.45 «Кино SMS со звездами», 22.50-00.40 Кино: «Лига вы-дающихся джелтмэненов», 11.10 «Футбол-2008», 11.40 «Бобур хазинаси», 12.00 «Хумонг», Т/с, 12.40 «Соғлиқ-бойлик», 13.00 «Давр», 13.10 «Ешлар ила сайёат», 13.50 «Сунги аранг!» 13.55 «Оназон Тошкентим», 14.00 «Торраха», Т/с, 14.30 «SMS-музыка», 15.00 «Давринг боласи», 15.10 «Мультифильм», 15.35 «Болалар табассуми», 15.40 «Морочи биология», 15.55 «UzEx хабарлари», 16.00 «Давр».

07.00 Узбек наволари 09.30 Мировые хиты 09.30 «Знакомьтесь, Джо» 07.00 «Сегодня», 07.15 «Золотой клон», 07.50 «Октябрьская жизнь», 08.25 «Смарт», 09.00 «Сегодня», 09.20 «Главная дорога», 09.55 «Кульдринский поездик», 11.00 «Квартирный вопрос», 12.00 «Сегодня», 12.25 «Особое опасение», 13.10 «Кремлевские дети», 14.05 «Своя игра», 15.00 «Сегодня», 15.25 «Женский взгляд», 16.00 «Т/с - Угро. Простые парни», «АРМАТЕДОН» худ. фильм, 01.00 - 02.30 Другая музыка

05.00 Новости 05.10 Худ. фильм «Жить по своему...» 06.45 Худ. фильм «Похождение злого доктора» 08.05 «Слово пастора» 08.20 «Здоровье» 09.20 «Смарт» 09.30 «Сегодня» 10.00 «Зачем пережила тебя любовь моя...» 11.00 «Сегодня» 11.10 Худ. фильм «Сыщики» 13.00 Худ. фильм «Белые розы» 13.45 Субботний «Ералаш» 14.15 Худ. фильм «Богиня» 15.15 Худ. фильм «Артур» 17.00 «Вечерние новости» 17.10 «Матия десяти» 18.05 «Лия Аехджатова. Маленькая женщина в большом кино» 19.05 «Мохамед Сплой» 20.00 «Время» 20.20 Худ. фильм «Поводырь» 22.05 Худ. фильм «Годамилла» 00.15 Футбол, XIII тур. «Спартак» - ЦСКА 02.15 Худ. фильм «Убийцы на заповеднике» 03.35 «Пропавающий сын. История одной семьи» 04.15 «Детективы»

05.00 «Доброе утро, Россия!» 06.30 «Ступица «Здоровья»» 07.00 «Вести», 07.10 «Местное время. Вести. Москва», 07.20 М/ф «Первая скрипка», 07.45 «Утренняя почта», 08.25 «Субботник», 08.55 «Вокруг света», 10.00 «Вести», 10.10 «Местное время. Вести. Москва», 10.20 «Национальный интеллект», 11.20 К 85-летию артиста «Милант Пугачин».

ОЗБЕКИСТОН

16.10 «Экспедиция», Т/с, 16.55 «Шарк акакурашлари», 17.00 «Спойл-Сет-Матч», 18.00 «Мафтуна», Т/с, 18.45 «Мушки мулгоз», 18.55 «Улу неъмат», 19.00 «Давр», 19.30 «Хабарлар» (узб. тил) 19.50 «Сторожевая застава», 20.15 «Ардок», 20.20 «Актюбатуру», 20.40 «Улур манзарлар», Т/с, 20.55 «Хабарлар» (рус. тил) 21.00 «Шоуге-2000», 21.10 «Хумонг», Т/с, 21.15 «О. Ашлитим!» 22.00 «Давр», 22.30 «Ташкент окшомми» 22.55 «СМС-музыка», Т/с, 23.00 «Хат-намот», Т/с, 23.45 «Юрт тинчилиги», 11.00 «Хабарлар» (рус. тил) 11.15 «Хабарлар» (рус. тил) 11.50 «Ортин буйлаб» дастури, 12.00 «Информацион-мусики» дастур, 8.30 «Эмеральда», Телесе-риал, 8.55 «Телекурьер-маркет», 9.15 «ТВ юрист», 9.20 «Хабарлар», Т/с, 10.25 «Биласизми?», 10.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 10.40 «Хабарлар» (рус. тил) 10.45 «Хабарлар» (рус. тил) 11.00 «Милграсс», Т/л, (рус. тил) 11.15 «Саломат бўлинг!» (рус. тил) 11.25 «ТВ юрист» (рус. тил) 11.35 - 13.15 Кино: «Волшебная страна...» 17.40 «Эрталаб - яхшиликка етаклар», 17.55 Мультифильм: «Кирол шер-2», 2-кисм, 18.05 «Телекурьер-маркет», 18.25 «Биласизми?», 18.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 18.45 «Анонс», 18.50 «Эмеральда», Телесе-риал, 19.20 «ТВ юрист», 19.25 «Музыка SMS», 19.50 «Мисли гапар», 20.00 «Пойтахт» ахборот дастури, 20.15 «ТВ юрист», Т/с, 20.20 «Милграсс», Телесе-риал, 20.50 «Интервю» (рус. тил), 21.00 «Жозоба», 21.25 «Анонс», 21.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 21.45 «Уларим», 21.50 «Телекурьер-маркет», 22.10 «Мультифильм» пред-ставляет: «Записки студен-та», 22.30 «Пойтахт» ахборот дастури, 22.45 «Кино SMS со звездами», 22.50-00.40 Кино: «Лига вы-дающихся джелтмэненов», 11.10 «Футбол-2008», 11.40 «Бобур хазинаси», 12.00 «Хумонг», Т/с, 12.40 «Соғлиқ-бойлик», 13.00 «Давр», 13.10 «Ешлар ила сайёат», 13.50 «Сунги аранг!» 13.55 «Оназон Тошкентим», 14.00 «Торраха», Т/с, 14.30 «SMS-музыка», 15.00 «Давринг боласи», 15.10 «Мультифильм», 15.35 «Болалар табассуми», 15.40 «Морочи биология», 15.55 «UzEx хабарлари», 16.00 «Давр».

07.00 Узбек наволари 09.30 Мировые хиты 09.30 «Знакомьтесь, Джо» 07.00 «Сегодня», 07.15 «Золотой клон», 07.50 «Октябрьская жизнь», 08.25 «Смарт», 09.00 «Сегодня», 09.20 «Главная дорога», 09.55 «Кульдринский поездик», 11.00 «Квартирный вопрос», 12.00 «Сегодня», 12.25 «Особое опасение», 13.10 «Кремлевские дети», 14.05 «Своя игра», 15.00 «Сегодня», 15.25 «Женский взгляд», 16.00 «Т/с - Угро. Простые парни», «АРМАТЕДОН» худ. фильм, 01.00 - 02.30 Другая музыка

05.00 Новости 05.10 Худ. фильм «Жить по своему...» 06.45 Худ. фильм «Похождение злого доктора» 08.05 «Слово пастора» 08.20 «Здоровье» 09.20 «Смарт» 09.30 «Сегодня» 10.00 «Зачем пережила тебя любовь моя...» 11.00 «Сегодня» 11.10 Худ. фильм «Сыщики» 13.00 Худ. фильм «Белые розы» 13.45 Субботний «Ералаш» 14.15 Худ. фильм «Богиня» 15.15 Худ. фильм «Артур» 17.00 «Вечерние новости» 17.10 «Матия десяти» 18.05 «Лия Аехджатова. Маленькая женщина в большом кино» 19.05 «Мохамед Сплой» 20.00 «Время» 20.20 Худ. фильм «Поводырь» 22.05 Худ. фильм «Годамилла» 00.15 Футбол, XIII тур. «Спартак» - ЦСКА 02.15 Худ. фильм «Убийцы на заповеднике» 03.35 «Пропавающий сын. История одной семьи» 04.15 «Детективы»

05.00 «Доброе утро, Россия!» 06.30 «Ступица «Здоровья»» 07.00 «Вести», 07.10 «Местное время. Вести. Москва», 07.20 М/ф «Первая скрипка», 07.45 «Утренняя почта», 08.25 «Субботник», 08.55 «Вокруг света», 10.00 «Вести», 10.10 «Местное время. Вести. Москва», 10.20 «Национальный интеллект», 11.20 К 85-летию артиста «Милант Пугачин».

ОЗБЕКСТОН

5:55 Қўрсатқувлар дастури, 15:50 «Болалар илҳоми», 15:55 «ЎЗЕХ хабарлари», 16:00 «Давр», 16:10 «Экспедиция» Т/с...

ТОШКЕНТ

7:25 Қўрсатқувлар тарҳиби, 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!»...

ПЕРВЫЙ

04:00 Телеканал «Доброе утро», 08:00 Новости, 08:05 Телеканал «Доброе утро»...

ТВ-3

07:00 М/Ф «Уолтер Мелон», 07:45 М/Ф «Мир Бобби», 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ДОМАШНИЙ

07:30 Ҳудудия зардала, 08:00 Домашние сказки, 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ОЗБЕКСТОН

5:55 Қўрсатқувлар дастури, 15:40 «Мароҳили биология», 15:50 «Болалар илҳоми», 15:55 «ЎЗЕХ хабарлари»...

ТОШКЕНТ

7:25 Қўрсатқувлар тарҳиби, 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!»...

ПЕРВЫЙ

04:00 Телеканал «Доброе утро», 08:00 Новости, 08:05 Телеканал «Доброе утро»...

ТВ-3

07:00 М/Ф «Уолтер Мелон», 07:45 М/Ф «Мир Бобби», 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ДОМАШНИЙ

07:30 Ҳудудия зардала, 08:00 Домашние сказки, 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ОЗБЕКСТОН

14:55 «Сад илҳом», 15:30 «ЎЗЕХ хабарлари», 15:50 «Болалар илҳоми», 15:55 «ЎЗЕХ хабарлари»...

ТОШКЕНТ

7:25 Қўрсатқувлар тарҳиби, 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!»...

ПЕРВЫЙ

04:00 Телеканал «Доброе утро», 08:00 Новости, 08:05 Телеканал «Доброе утро»...

ТВ-3

07:00 М/Ф «Уолтер Мелон», 07:45 М/Ф «Мир Бобби», 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ДОМАШНИЙ

07:30 Ҳудудия зардала, 08:00 Домашние сказки, 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ОЗБЕКСТОН

5:55 Қўрсатқувлар дастури, 15:50 «Болалар илҳоми», 15:55 «ЎЗЕХ хабарлари», 16:00 «Давр»...

ТОШКЕНТ

7:25 Қўрсатқувлар тарҳиби, 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!»...

ПЕРВЫЙ

04:00 Телеканал «Доброе утро», 08:00 Новости, 08:05 Телеканал «Доброе утро»...

ТВ-3

07:00 М/Ф «Уолтер Мелон», 07:45 М/Ф «Мир Бобби», 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ДОМАШНИЙ

07:30 Ҳудудия зардала, 08:00 Домашние сказки, 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ОЗБЕКСТОН

5:55 Қўрсатқувлар дастури, 15:40 «Мароҳили биология», 15:50 «Болалар илҳоми», 15:55 «ЎЗЕХ хабарлари»...

ТОШКЕНТ

7:25 Қўрсатқувлар тарҳиби, 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!», 7:30 «Салом, Тошкент!»...

ПЕРВЫЙ

04:00 Телеканал «Доброе утро», 08:00 Новости, 08:05 Телеканал «Доброе утро»...

ТВ-3

07:00 М/Ф «Уолтер Мелон», 07:45 М/Ф «Мир Бобби», 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

ДОМАШНИЙ

07:30 Ҳудудия зардала, 08:00 Домашние сказки, 08:15 М/Ф «Мир Бобби»...

Хаёт ҳақиқати шундай: деҳқонми, кулолми, курувчими, қайси касб соҳиби бўлмасин, ўз ишининг пирига айланмас экан, кўзланган натижага эриша олмайди. Айниқса, деҳқончилик кишидан катта тажриба ва омилкорликни талаб этади.

ёмон хизматларимдан рози бўлинг. Мен чин дунёга йўл олаяман. Сизга сўнги васиятимни айтай. Бугдойзор даламиз чанқаган эмиш. Шунини одам қўйиб, бугуноқ суғуртирсангиз!

Шундан кейин эрта-лаб раиснинг ўзи уйимизга келиб, далалар қониб сув ичаётганини маълум қилди. Боз устига, сербарака бўлиб, ёмғирнинг қуйиб берганини айтмайсизми? Бечора онамнинг руҳидан хотиржамлик шу зайл мангу осойиш топди.

Умр деганлари ниҳоятда қисқа. Бироқ эзгу ишлар уни безайди. Бунга ишонмасангиз ўғилой аянинг ҳаётига, у бошлаган эзгу ишдан баҳра олаётган эл-юрт ҳаётига назар ташланг. Ҳеч бўлмаса Қоратов этаклари акс этган эсдалик суратдаги қийғос очилган пахтазорларга бир назар ташланг. Ўғилой аянинг хушнуд нигоҳида ана шу боқийликни, фидойиликдан то-

учун қайноқ муҳаббатлари, ахду паймонлари тимсоли сифатида ниҳоятда қадрли эди бу мунчоқ. Эри йўқотган ана шу азиз нарсани топиб яна қўлига тутқазди. Ажиб хотиралар уни яна ўзига чорлади.

Муродулла ўқишни тугатиб келганда хўжалик ҳар томонлама кенгайган, чорвага эътибор тамоман бошқача эди. Қорамоллар сони қарийб минг-

дан ер очиб, катта бригадага раҳбарлик қилаётганини кўриб Муродулла аканинг ҳам қарори қатъийлашди. Анча улғайиб қолган фарзандларини ёнига олиб, хотинининг даласига борди. Шу кундан ишлар тамоман бошқача тус олиб кетди. Шундай ширин хотираларни эслаб, аянинг лаблари секингина қимтинарди: «Ўзинга шукур, қодир Худойим! Меҳнатимга лойиқ қадр-эътибор кўрдим. Бундан ортиқ бахт бўларканми бир кулинг учун».

Ўғилой ая ширин хаёллари билан бўлиб, шом кирганини ҳам пайқамай қолди. Муола-

тага етиб қолганди. У хўжаликда чорва ҳисобчиси бўлиб иш бошлаган бўлса-да, кейинчалик ферма мудирини, бош зоотехник бўлди. Ўғилой эса доимо унинг қанотида. Дуркун-дуркун қизларни ёнига олиб, сигирлардан олинди-ган сут мўл-қўллигини таъминлади. Эҳ-ҳе, бу орада қанчалар ташвишли, қанчалар қувончли дамларни бирга кечиришмади дейсиз. Биринкетини дунёга келган саккиз фарзанд ана шундай қизгин меҳнат муҳитида товланиб ўсди.

Ташаббуснинг қаноти бўлади, дейдилар. Меҳнат қахрамони Бозор Доноевнинг сая-ҳаракати билан хўжаликда янги ерларни ўзлаштириш ҳаракати жонланиб қолган пайтлар эди. Ўғилой опа Даминова ҳам биринчилардан бўлиб бу ташаббусга қўшилди. Ҳайтовур, қишлоқнинг сўлим қучоғидан узилиб, дашт ша-роитида ишлаш осон эмас.

жалардан кейин йўқлаб келган қизлари ва куёвлари билан енгилгина тамадди ҳам қилиб олди. Лекин орадан бирор соатлар ўтгач, унинг аҳволи кескин оғирлашди. Қариндошлар шу ондаёқ беморни врачлар маслаҳати билан уйга олиб қайтишди...

Орадан йиллар ўтиб, ўша мусибатли кунларни Ўғилой аянинг катта қизи Мавжуда Тўхлиева қуйидагича изоҳлайди:

— Энди билсак, ўша экинзорлар раҳматли онамизнинг чинакам ҳаёт мазмунига айланиб улгурган экан. Икки олам ўртасидаги танг фурсатларда ҳам онажоним даласи ҳақида қайғурди. Бугдойзорнинг бироз сувсирганини эшитгач, бояқшнинг тамоман оромни йўқолди. Якка-якка нафас оларкан, кўрсаткич бармоғи билан уй телефони томонга қимтинарди. Унинг талабига кўра хўжалик раҳбарининг уй телефони рақамини териб

пилган бахтиёрликни осонгина пайқайсиз.

Иккинчи суратда меҳнат ортидан келган улғурликнинг чеҳраларда балқиб турганига гувоҳ бўласиз. Бунёдкорлик илмини сув қилиб ичган етук эл фарзандлари орасида соддадил бир қишлоқ қизи турибди. Республиканинг нуфузли анжуманига Ўғилой ая ҳам шу улусдан вакил этиб сайланган эди. Бунга ўз-ўзидан эришган эмас албатта.

Ахил оила орзуларига она қанот бўлди. Тўнғич қиз Мавжуда моҳир теримчи бўлган. Ҳозир ҳам тадбиркорлик орқали элга наф келтирмоқда. Сингиллари Марзияхон ва Мавлудахонлар унинг ёнида. Муродулла Даминовнинг ёши ҳозир 74 да бўлса-да, чайирликда ҳали унча-мунча йигитлардан қолишмайди. Ўғиллари Ҳаким, Сайфи, Салимларни, келин-у набираларини ёнига олиб, бир вақтлар аёли ўзлаштирган далаларда мўл-кўл ҳосил етиштириш ниятида меҳнат қилмоқда. Бошқа фарзандлари ҳам четда тургани йўқ.

Дарвоқе, фермерлик ҳаракати бошлангач, қахрамони ташаббуси билан ўзлаштирилган майдонлар «Оқтош» фермер хўжалигига айлантирилди. Ҳозир унинг ҳисоб-рақамида Ўғилой ая бир пайтлар орзу қилган миқдорда сармоя жамланган. Ажратилган 27 млн. сўмлик лизингга трактор олишди. Боз устига яна бир трактор, култиватор, сеялка ишлаб турибди. Тоғдек келбатли ўғиллар билан бир қаторда келинлар ҳам техникаларни бошқара олишини кўриб ҳайратланасан киши.

Мақола чоп этишга тайёрланаётганда яна бир хушбарнинг гувоҳи бўлдик. Нарпай туманидаги «Оқтош» фермер хўжалиги ҳар гектар ердан 57 центнердан бугдой етиштирибди.

Мансур АЛОВУДДИНОВ,
«Ishonch» муҳбири

Аmmo меҳнатинг бесамар кетмаётганини ҳис этганинг сайин кўнглингда янги орзу-ҳаваслар жонланаркан.

— Турмуш ўртоғининг дашт-

бердим. Дастлабки қақирқлардан кейин Неъмат Обиловнинг қатъиятли овози эшитила бошлади.

— Раис, яхшимисиз? Яхши-

Интенсив хона эшиги очилиб, ундан Муродулла отанинг эгик қадди кўринди. Ўғилой ая кўзларини ярим юмганча, болишларини баландлатиб, қўлларини юраги устига устма-уст қўйиб ором олди.

— Мен келдим, онаси. Ота оёқ учидан юриб, уйдан келтирган мева-чева, егуликларини тумба устига қўйди. Сўнг стул қолиб, бемор кароватининг четига омонатгина ўтирди.

— Қандай, энди бироз тузукмисан?

Аёл кулимсираркан, меҳртўла нигоҳи билан умр йўлдошига қаради:

— Қайта яшармидим, хўжайин. Чамамда сўнги йўл ҳам кўриниб қолганга ўхшайди.

— Нафасингни ел олсин. Ундай дейишга асосинг йўқ. Ахир дўхтирлар...

— Мени аврашга уринманг. Дўхтирларнинг кечаги гапларини эшитдим. Ҳаммаси кундай аён.

— Кел, қўй шу гапларни. Сенга бир нарса кўрсатайми?

Аянинг саргайган чеҳраси узра нимтабассум балқигандек бўлди:

— Ҳа, Чима экан? — Кафтингни оч-да, кўзларингни юм!

Мужгонлар итоаткорона ёпилди. Муродулла ота ёстиқдошининг томирлари бироз бўртиб чиққан қўлини ушлаб, тизилган ақиқ донлардек марварид мунчоқни унинг кафтига кистирди:

— Бўлди, очавер!

Намчил киприкларини кўтариб, бемор кафтига тикилиб қолди:

— Вой, бу ўша ёшликдаги совғангиз-ку! Қаердан олдингиз?

— Қизларинг тоқчадаги хитой гулли чойнақнинг ичидан топишибди. Сен бўлсанг, ёдингга ҳам келтира олмадинг.

— Шунини айтинг, демак, шу ерга қўйган эканман-да, — ая мунчоқни бармоқлари учидан кўтариб, у ёқ-бу ёғини томоша қила бошлади.

— Биласанми, хотин? Кеча хоким даламизга келди. Раис иккаласи 13 гектарлик карта-миздаги ғўзаларни кириб кўришди.

— Э-би, шундайми?

— Ҳа, айтсам ишонмайсан. Аввало сени сўрашди. Раис, опа бизнинг фахримиз, деб айтди.

Бемор бироз тараддулланиб, секингина йўталиб қўйди. Кейин қўлидаги сочикча билан пешонасидан реза терларни сидирди.

— Ўт босган майдон қолмаганмиди ишқилиб?

— Нималар деяпсан? Қайтанга сувдан кейин дув шоналашга ўтирган ниҳоллар яшнашини бир кўрсанг эди. Энди, хотин, ўзингни қўлга ол. Далалар ҳам сени роса соғинган. Одам кўпу барибир ўзининг йўлинг бўлак-да.

Бундай умидбахш суҳбат Ўғилой аяни чиндан ҳам анча руҳлантирди. Эри кетгач, қўлидаги мунчоқни бўйнига бўйлаб кўрди. Аммо тақишга жазм этмади. Хаёллар эса уни ўша шаддод, тиниб-тинчимас ёшлик сари етаклаб кетди.

Икковлари бир синфда ўқишарди. Орзу ва қизиқишлари монанд бўлгани боис ўқувчилик дамлари кўпинча биргаликда кечди. Лавлагидан бўшаган майдонлар анча меҳнат талаб қиларди. Қимирлаган жон борки, барча далада. Ўшанда галла қўлда ўрилар, бугдой хўпда янчиларди. Бунгача ғўза парвариши кутиб қоларди. Далада иш айна қайнаб ётган 1958 йилнинг ёзида Муродулла бир даста китобни қўлтиқлаб Бухоро шаҳрига жўнади. У ердаги қишлоқ хўжалик техникумини тугатиб, мутахассис сифатида қишлоғига қайтди. Тўйлари ҳам камтарона бўлганди. Ўғилой ая

XX асрда яшаб, ижод қилган, бетакрор кино асарлари билан жаҳон санъатини бойитган машҳур италян режиссёри Федерико Феллинининг «Йўл» деган фильми бор. Уни машҳур санъаткорлар жуфтлиги Федерико Феллини ва Жульетта Мазинанинг биргаликдаги ижоди ва санъатни бойитиш йўлида қилинган катта сазй-харакатлари натижаси деб ҳам аташ мумкин. Феллини киёфасида кўз олдимизда нафақат замонанинг энг истъодли ва энг мураккаб, зиддиятларга тўла ижодкори намойн бўлади. Дунёда энг яхши кўрган машғулотни хаёл суриш бўлгани ҳолда у иккала оёғи билан ерда турган. Инсонга, унинг руҳиятига ўта кизиқиш ва бунга ўзига хос ёндашиш Феллини ижодининг асосидир. Мабодо биз Феллини асарларида хўрланган ва азобланган инсон учун самимий ва чуқур оғриқни кўра оламасак, агар «Йўл» каби ажойиб асарда санъаткорнинг хайвонга айланган инсонга нафрати, мана шу молсимон одамнинг ҳалокат жари ёқасига келиб қолганини сезмасак, унда бу фильми кўрмаган, ҳис қила олмаган бўлаемиз. Феллини хўрланган кичкина одам кўнглидаги беғубор инсонийликни, асар марказига олиб чиқади. Унинг ижоди ўтган асрнинг қиркинчи-эллинчи йилларидаёқ катта шов-шувга сабаб бўлган. Мухими, ўша даврдаёқ ўз баҳосини олган.

Маъсума АХМЕДОВА

«Федерикосиз мен йўқман...»

Уларнинг танишуви, бир-бирини топиши — жуда оддий ва айни пайтда фавкуллод қизиқ. 1943 йили Федерико Феллини — бошловчи карикатурачи — пойтахтда тилга тушган ва анча бообрў «Марк Аврелий» ҳажвий журналида ишлар ва бир неча эстрада сахналарининг муаллифи эди. Ушанда у Рим радиоси учун икки севишган — Чико ва Поллина тўғрисида қизиқ-қизиқ эшиттиришлар тайёрларди. Янги турмуш қурган икки ёшнинг бошига тушган кулгили мусибат ва кўнгилсизликлар муваффақият қозонди; кино-продюсерлардан бирида уларни экранга олиб чиқиш режаси туғилди. Зиммасига ана шу эшиттиришни экранга қўйиш мажбурияти юкланган Феллини ҳаракатга тушади. Дарҳол Чико ва Поллина роллари ижрочиларига кўнғироқ қилади. «Чико» билан учрашув унинг ҳафсаласини пир қилади. У тепакал, семиз жаноб экан. Тарвузи кўлтигидан тушган Феллини «Поллина» ҳам «Чико»нинг шериги бўлса керак деб ўйлайди ва у билан учрашувга нақ бир соат кечикиб келади. Стол чеккасида эса ёшгина, жуссаси кичкина, сочлари сарғиш, хаёлга ботиб ўтирган қизга кўзи тушади... Бу қизнинг исми Жульетта эди. У болонялик бўлиб, Римда холасиникида туриб, университетнинг тарих факултетида таҳсил олар ва бўш пайтлари Квирино театри ва радиода қатнашиб турар эди.

«Чико ва Поллина» фильми сахна юзини кўрмади, шу ҳолича қолиб кетди. Шундай бўлса-да, орадан уч ой ўтгач, Федерико ва Жульетта турмуш қуришади. Ушанда Жульетта ўн саккизда, Федерико эса қиздан уч ёш катта эди. Ана шу турмуш биргаликдаги катта ижод йўлига замин бўлди. Айтиш мумкинки, улуг Феллини Жульетта киёфасида катта ижодкорни кўрди ва уни шу руҳда тарбиялай билди. Аслида эса улар бир-бирларини катта санъаткор сифатида кашф этдилар. Лекин улар фақат санъат учун бир-бирларини кашф этиб яшади-

лар десак, тўғри бўлмас. Жульетта оилада Федериконинг ўз билганидай яшашига тўсқинлик қилмади. Аксинча, унинг воқеликда эмас, хаёллари билан яшаб ижод қилишига кенг йўл очди. Уни одатий аёллардай ўз қобигига солишга уринмади, балки қандай бўлса, шундайлигича қабул қилди.

Ҳисоб бўйича Федерико Феллинининг учинчи, юқорида тилга олинган «Йўл» фильми (1954) унинг номини жаҳонга танитди. Дастлаб фильмнинг молиявий таъминотчиси Дино де Лоурентис Мазинанинг муваффақиятига ишонқирамай, рол учун ижрочини чиройли аёллар орасидан танлашни таклиф этди. Аммо Феллини сўзида туриб олди. Боладай беғубор, кичкина ва кўримсиз, галати Желсомина ижодкор наздида Жульетта киёфасида пайдо бўлди.

«Желсомина Федерико билан турмуш қурганимиздан буён ўн йил мобайнида худди боламиз сингари биз билан катта бўлди, — деб хотирлайди кейинчалик Жульетта Мазина. — Эрим мени кун бўйи кузатар, қоғозга нималарнидир ёзар, образни тобиға келтирар

эди. Болалигимдаги кўпгина расмлардан нималарнидир олиб чиқар, кўп чизгиларни мен ошхонада юрганымда, таом пишираётганимда, ниманидир қовураман деб кўйдириб олганымда қилар эди. Айниқса, унга менинг кулишим ёқарди. Ахир ана шу табассум Желсомина ролида акс этди-да»...

«Шири турмуш», «Жульетта ва рухлар», «Кабирянинг оқшомлари» каби машҳур киноасарлар шу тариқа пайдо бўлди. Шунини ишонч билан айтиш мумкинки, Феллинининг биронта асари Жульеттанинг иштирокисиз дунёга келмади. Дўстларининг хотирлашича, бирон-бир фильми ҳақидаги айнан Жульеттанинг фикри Феллини учун жуда муҳим бўлган. «Муттаҳамлар», «Эркатой ўғиллар», «Оркестр машини», «Амаркорд», «8 1/2»... Сўнги йилларда яратилган «Аёллар шаҳри» (1980), «Жинжер ва Фред» (1985), «Интервью» (1987), «Ой овози» фильмлари Феллини ижодида янги босқични бошлаб берди. У бир зум ҳам ижод қилишдан тўхтамади. Америка кино академиясининг машҳур «Оскар» мукофотининг тўрт карра совриндо-

ри... Москва, Венеция кинофестиваллари мукофотлари билан тақдирланиш... Ҳатто ҳали Феллини сценарий ёзишга ўтирмасданок иккаласи пайдо бўлажак асарни муҳокама қилиб кетишарди. Жульетта ўзининг асов феъли билан хаёлпараст Федерикога жуда мос тушган эди. Аёл машҳур кишиларнинг хотинлари каби қимматбаҳо либосларга ўралмаган, дуру гахларга кўмилмаган эди. Тўғрироғи, аксарият аёллардан фарқли ўларок, Жульеттанинг бойлик орттиришига унча хуши йўқ эди. Уларнинг уйлари ҳашаматли эмасди — кишилар наздида машҳур кинорежиссёр яшаши керак бўлган шаҳар ташқарисидаги данғиллама иморатда эмас, Рим марказидаги оддий уйда истиқомат қилар эдилар. Камтарона ҳаёт Жульеттага худди эри каби маъқул тушган эди. Шаҳар ташқарисида чорбоғлари ҳам йўқ, дам олиш вақтини Римини шаҳарчасидаги Феллинининг ота-онасидан қолган уйда ўтказишарди. Жульетта Федерикога турмушга чиқибдики, унинг дўстларига уй эшигини ланг очар эди — дўстлар кўпинча сохибжамол аёллар бўларди. Шуниси қизиқки, Федерико сира хотинидан сир яширмас, бари ишқий саргузаштларини унга ҳаяжон билан ҳикоя қилар эди. Жульетта эса унга хотини эмас, худди дўстидай бажонидил қулоқ тутарди. Федерико эркак сифатида хотини олдида бирон айб иш қилган бўлса, бундан биринчи бўлиб Жульетта хабар топар эди. Аёл биргаликдаги оддий, хира кундалик турмушни турли кўришиллар билан безар, эрини зериктирмасди. Гўё улар хаётларида катта, қизиқ спектаклни муваффақият билан ўйнаб ўтдилар.

Айтишларича, улар тез-тез уришар ва бирпасда ярашиб ҳам кетишар экан. Агар суратга олиш майдончасида Жульетта кўринмаса, Федерико ўзини йўқотар ва унингсиз бир ишни бошламас эди. Арзимаган важлар билан уйига, хотинига кўнғироқ қилаверарди. Тангри уларни иккаласи ҳам беҳад орзу қилган фарзанд билан сийламади — ато этгани ҳам бу дунёда кўп турмади. Шундай эса-да, улар бир-бирларига суяниб, гўё серфарзанд ота-оналардай ягона орзу учун, ягона кувончдан кувониб яшадилар. Ахир Желсомина, Кабиря, Жульетта, Жинжер уларнинг фарзандлари эмасмиди?! Бастакор Нино Ротанинг гувоҳлик беришича, у эр-хотиннинг бир-бирига муносабатида то ўлгунларига қадар ҳеч бир сохталикни кўрмаган. Улар сўнги нафасларигача бир-бирларини бениҳоя севганлар. Ҳа, улар ҳақиқатан ҳам XX асрнинг энг романтик жуфтлиги эди. Италиялар ҳозирга қадар бу жуфтлик билан фахрланишади. Балки ишониб қийиндир, эри дардида куйиб, жудодик гуссасини кўтара олмай бу дунёдан ўтган аёл — айнан Жульетта Мазинанинг ўзи.

1993 йилнинг 31 октябрида атоқли санъаткор бу дунёдан кўз юмади. Дафн маросими куни Римда барча транспорт ҳаракати, радио-телевидение фаолиятини тўхтатди — минглаб кишилар тобут солинган кортеж изидан қарсақ билан Италия йўллари бўйлаб денгиз бўйидаги Римини шаҳарчасига улуг режиссёрни сўнги йўлга кузатиш учун йўл олиди. Италия буюк санъаткор билан ана шундай видолашди. Таъзияларни қабул қилар экан, Жульетта чурқ этмас, юзида ўша Феллини кашф этган ва унинг ибораси билан айтганда, «боши гангиб, эсанкираб, йўқолиб қолган ит ҳолатини» эслатувчи ифода. У қайгудан пича ўзига келганида эса фақат «Федерикосиз энди мен йўқман» деб такрорлар эди. Жульетта орадан беш ой ўтгач, худди шу йўналиш бўйлаб — Рим госпиталидан Римини шаҳарчасидаги оилавий сағанага дафн этилган умр йўлдоши қабри томон йўл олади. Ҳа, Жульетта ёстиқдоши, дўстини йўқотишдай оғир кулфатни кўтара олмади — бир йил ўтгач, умрдош дўсти изидан бу дунёни тарк этди.

«Ishonch» — доимий фикрдошимиз

Янги-янги газеталарнинг юзга келиши, уларда ўзига хос фикрларнинг айтилиши яхшилик нишонаси албатта. Аммо уларнинг номини эшитиб, ҳали ушлаб кўрмаганларимиз ҳам бор. Менимча, муштарийнинг қайси тоифадаги газета, журнал ёки китобларга назари тушиши унинг таъби, нималарга қизиқишидан ҳам бўлиши мумкин. Бу соҳадаги кўп йиллик кузатувларимга таяниб айтдиغان бўлсам, даврга ҳамнафас нашрлар қаторида «Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари ҳам

бор. Улар кейинги йилларда ҳам безак жиҳатидан, ҳам савия жиҳатидан анча юксалди. Бизни хурсанд қиладигани шуки, мамлакатимиз, қонунчилигимиз ва касабамиз уюшмаси равнақи учун муҳим саналган барча ҳужжатлар шарҳи саҳифаларда тўлиқ берилмаётди. Бундан ташқари, миллат маънавияти, фуқаролар манфаатига доир кўпгина мақолаларда кишини ўйлантириб қўядиган асосли фикрлар бор.

Яна бир мақола хусусида тўхталмоқчи эдим. «Биби Мубо-

рика Бобур Мирзониинг севимли хотини эди(ми?)» номли чиқишида муаллиф аёлга ҳурмат, севги ва муҳаббат тўғрисида жуда оддий тилда изоҳ берган. Дилором Ҳамроева Бобурнинг феъли, кечинмаларини савиясига кўра ўзига хослик билан очиб бера олган. Бундай дилтортар мақолаларни янада кўпайтириш керак.

Тоҳир Йўлдошев,
Навоий вилоят таълим ва фан ходимлари касабамиз уюшмаси раисининг ўринбосари

Ғаройиб воқеа
Қабрдаги илонлар

Бу воқеа Сирдарё вилоятининг қишлоқларидан бирида бўлиб ўтган.

Қишлоқдагилар Холниса кампирни лўли деб атарди. Бу лақаб унга лўлилардай қопқоралиги учун эмас, балки тили захар, ниҳоятда урушқоқлиги учун берилган эди. Эрта-ю кеч кампирнинг тилидан қарғиш тушмасди. Чоли Мўмин ўз номи билан мўмин-қобил, содда инсон эди. Кампир уни одам ўрнида кўрмас, баъзан ўғил-қизларининг ўртасида ҳам талаб, ер билан битта қилиб ташларди. Чол эса эллик йиллик ёстикдошининг қарғишларига ўрганиб қолган, кампирни дийдосини бошласа индамай кетмонини елкасига ташлаб, далага чиқиб кетар эди. Кампир аламини ўғилларидан, келинларидан олиб, уларга захрини сочарди.

Кўпнинг дилини оғритиш ёмон экан, бир куни тўсатдан кампирнинг тоби қочиб, ётиб қолди. Ахволи кундан кунга оғирлашиб, қаёқ қилди. Маърақага жуда кўп киши йиғилди, барча марҳумни сўнги манзилга кузатиш тадоригини кўра бошлади. Маслаҳат асосида қишлоқнинг икки нафар кекса қайвониси майитни ювиш учун ичкарига киришди. Ювувчилар эндигина ишга киришганида қаёқдандир узунлиги бир қулоқ бўлган иккита қора илон пайдо бўлди. Қўрқувдан ўтақаси ёрилган аёллар ташқарига қочишди. Жанозада иштирок этаётган мулла узундан-узқоқ дуо ўқигач, илонлар хонани тарк этдилар. Майитни ювиб, кигизга ўраб, тобутга қўйишга ўраганда илонлар яна пайдо бўлди. Мулланинг дуоси билан улар яна ортга чекинди. Барча бу синоатдан ҳайрон эди.

Жаноза ўқилгач, қишлоқ одамлари тобутни орқалаб қабристонга йўл олдилар. Гўрковлардан бири марҳум учун қазилган гўрқа тушаётди, қичқириб юборди. Ё, тавба! Гўрда яна ўша илонлар пайдо бўлибди. Мулла яна баланд овозда дуо ўқигач, улар қабрни тарк этди. Гўрков марҳумни қабрга эндигина қўйганида, илонлар яна гўрқа келди. Хатто, улардан бирининг муздек думи гўрковнинг қўлларига тегиб ҳам кетди. Гўрков ташқарига шошиб чиқар экан, илонлардан бири марҳумнинг устига ўрмалаб чиқиб бораётганини кўриб, қўрқувдан ўтақаси ёрилаб деди.

Марҳумани қабрга жойлаб, ҳамма ортга қайтаётганда мулла Мўмин чолдан кампирнинг қандай инсон эканлигини сўради. Шунда чол кўзларидан қатра-қатра ёшини оқизиб, унинг урушқоқ, анча тилли-жағли эканлигини айтди экан, «Бу гапларимни ер бориб айтмасин» дея секин қўшиб қўйди.

Бировларнинг дилини ноҳақ оғритишнинг оқибати ана шундай аянчли бўлишига қишлоқ ахли амин бўлди.

Анорбой НОРКУЛОВ

Қузатиув
Хувайдога эҳтиром

Фарғона тумани Чимён қишлоғида ўзбек мумтоз адабиётининг намоёниси ҳазрат Хўжаназар Хувайдо хоки кўйилган боғ-мажмуида файласуф шоир таваллудининг 300 йиллиги тантанали нишонланди.

Тантананда Фарғона вилоят ҳокимининг ўринбосари О.Мансуров сўзга чиқиб, XVIII асрда яшаб ижод этган шоир Хувайдонинг ҳаёти, ижоди ва ўзбек адабиётида унинг мероси катта ўрин эгаллаганлиги, унинг «Девони» бир неча марта нашр этилганлиги, Фарғона маънавият аҳлининг бобокалонимизга чексиз ҳурмат эҳтироми, ушбу Хувайдо бобо зиёратгоҳини ҳашар йўли бунёд этилганлиги ҳақида гапирди.

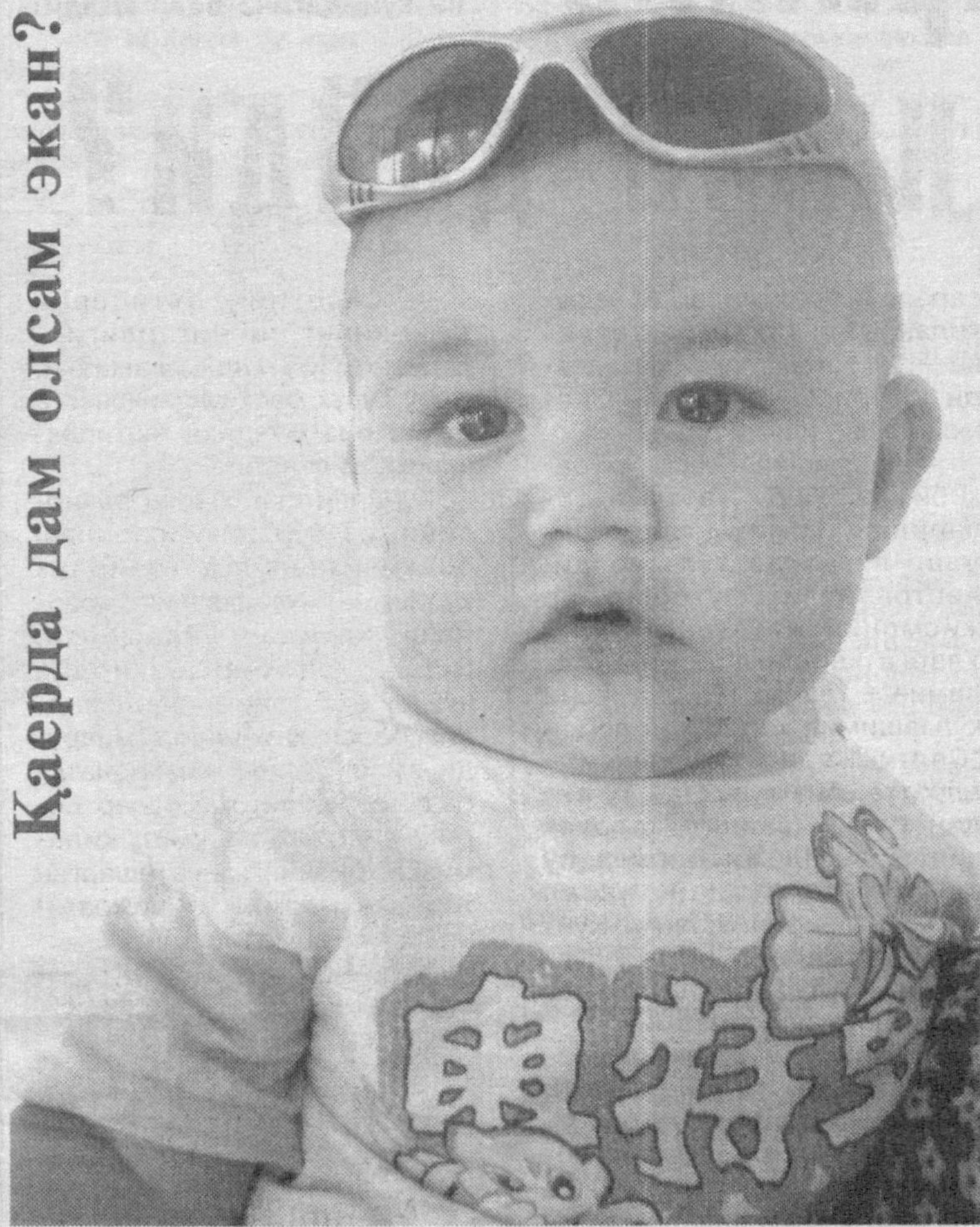
Тадбирда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари, Ўзбекистон халқ шоири Сироҷиддин Саййид, халқаро Амир Темур жағфармаси раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси бош муҳаррири Аҳмаджон Мелибоев, Хувайдо қариндош авлодларидан Восилхон Маҳди, Ўзбекистон халқ шоири Тўлан Низом, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси бўлим бошлиғи Турсун Али ва бошқалар Ҳазрат Хувайдо ижоди ҳақида тўлқинланиб гапирдилар.

Хувайдонинг вилоят ўлкашунослик музейи жамоаси томонидан бойитилган музейи ҳам очилди. Унга шоирнинг асарлари, унга тегишли бўлган буюмлар, шоир устозларининг қўлёзмалари, этнографик буюмлар, Чимён қишлоғига оид тарихий ҳужжатлар, манбалар ва бошқа экспонатлар қўйилган.

Тантананда қадимжони барпо этилишида ибрат кўрсатган корхона, ташкилот, ишчиларга эсдалик совғалари топширилди.

Муҳаммаджон МАҲМУДОВ,
меҳнат фахрийси

Қаерда дам олсам экан?

Муносабат
Иқроп

Ҳозирги кунга келиб қизларимиз мода орқасидан қувиб, сочларини ўстирмай қўйдилар. Ярашиш-ярашмаслигига аҳамият бермай қўйишди. Бундан ўн-ўн беш йил аввал деярли ҳамма хотин-қизларнинг сочи кесилмаган бўлган.

Бир куни бувимдан «Сиз ҳам соч қирққанмисиз?» деб сўрадим. Шунда бувим қуйидагича жавоб берганди:

— Эй болам! Биз соч қирқиб нималигини билмаганмиз. Ёшлик йилларимиз аёллар-у қизлар сочларини ўстириб, қирққоқил қилиб ўриб юарди. Бир киши сочини қирққудек бўлса, ҳамма унга ҳайрат ва газаб билан қарарди. Ота-онамиз сочимизни назорат қилиб борар эди. Ҳозирги қизларга қанча гапирмайлик, ўз билганидан қолмайди. Билишмайдики, узун сочлар ҳам инсоннинг кўрқига қиради. Болаларим, аслида сочни қирқиб гуноҳ ҳисобланади.

Ҳа, ўйлаб кўрсам, биз ёшлар катталарнинг гапига қирмайди-ган, замонга қараб фикрлайдиган бўлиб қолибмиз. Онамизнинг, аммаларимизнинг сочи нега узун-у, бизники елкамизга тушади?

Бунга ким айбдор?
Гулафзал АРЗИЕВА,
Чироқчи тумани

Донолар демишки...
Қололмас жаҳон ичра мангу киши,
Фақат қолғуси яхши ному иши.

Саъдий ШЕРОЗИЙ

Орализдаги одамлар
Падари бузруквори урушда ҳалок бўлганда Раънохон ая бир ёшда экан. Онаси икки қиз ва бир ўғилни далада кетмон чопиб вояга етказди.

Меҳр қолчур

Болаликда кўрган-кечирганлари эсдан чиқмайди.

— Бир куни, — дея эслайди ая, — акам нонга қорнимиз қачон тўяр экан, деганида онам раҳматли, худо ҳоҳласа, шундай замон келдики, нондек азиз неъмат кўпчилигидан шукроналар айтасизлар, деган эди. Яратганга беҳад шукрим, онам айтган давр келди. Биз кўрган оғир кунларни ҳозирги авлод асло кўрмасин. Истиқлол шарофати билан муборак ҳаж сафаридан бўлганимда, яратгандан эл-юртимизга тинчлик, хотиржамлик, файз-барақа тилаб, баҳоли қудрат хайрли ишлар қилишни ният қилган эдим. Шукри, ниятим ушалди.

Р.Муҳамедова Собир Раҳимов туманидаги Асқар Убайдуллаев маҳалласида жойлашган 2-Мурувват уйидаги етти нафар болани суннат қилишга бел боғлади.

Карнай-сурнай садолари янграб, хонандаю созандалар болаларга бир олам шавқ бағишлади. Дошқозонда ош дамланди. Тўй болаларга зарбон чопон, дўппи кийдирилди. 10 нафардан зиёд болаларга ҳам кийим-кечаклар ҳадя этилди.

Унг қўл берганини чапи билмаслиги керак. Ҳожи аямиз ана шу ақидага амал қилиб яшайди. Савоб иш қилишдан тўхтамайди...

Улуғбек ПҮЛАТОВ

Илҳом
Она юрт

Ватан эйр қўргондир,
буюк, бетақроп,
Уни асрагувчи ўғлонлар бисёр.
Улуғ саждагоҳдир —
таъзим қилармиз,
Она юрт тупроғин кўзга сурармиз.

Боболарим кўгдир,
суворий, мерган,
Ёвларга қалқондек
кўкрагин керган.
Жондан кечсалар-да,
ҳеч қачон бироқ
Ватандан кечмаган
Тумарис, Широқ.

Темур, Жалолiddин
шухрати-шони,
Томиримда оқар Хоразмий қони,
Буюк келажакка интилсак ҳар дам
Шонли ўтмишимиз
таянчдир маҳкам.
Ҳадича РҮЗМЕТОВА,
ЎзДЖТУ 1-курс талабаси

«МУШТАРИЙ МИНБАРИ» КУПОНИ №

Фамилиянги _____
Исминги _____
Отангизнинг исми _____
Туғилган йилинги _____
Манзилинги _____
Иш(ўқиш) жойинги _____
Қайси мавзуда чиқиш қилмоқчисиз? _____

Футбол

Рақибларимиз

ЖЧ-2010 Осиё минтақасидаги 4-саралаш босқичида футболчиларимиз билан бир гуруҳдан жой олган Австралия терма жамоаси бош мураббийи Пим Вербек вазиятга қуйидагича муносабат билдирди:

— Гуруҳдан чиқиш учун биз анча тер тўкишимизга тўғри келади. Умид қиламанки, ҳаммаси ўз майдонимизда Баҳрайн ва Япония терма жамоалари билан бўладиган ўйинларда ҳал бўлади. Барча ўйинчиларимиз ўз олдларига қўйилган вазифани жуда яхши билишади. Бизнинг дастлабки рақибимиз — Ўзбекистон. Ушбу жамоа сафида хориж клубларида тўп сурувчи жисмоний кучли ва юқори техникали футболчилар жамланишган. Тақвим бўйича Тошкентдаги ўйинга тайёргарлик кўриш учун бизда 10 кун вақт бўлади.

Такеши Окада, Япония терма жамоаси бош мураббийи:

— Куръа биз учун ноқулай

«Сўғдиёна»га деворлар ҳам ёрдам бермади

Футбол бўйича Ўзбекистон миллий чемпионатининг 13-турида пешқадамлар «Қурувчи» ва «Пахтакор» клублари ўзларининг навбатдаги галабаларини қулга киритишди. «Пахтакор» Тошкентда «Насаф» устидан 2:0 ҳисобида галабага эришган бўлса, Миржалол Қосимов шогирдлари меҳмонда бу йилги чемпионат кашфиёти сифатида эътироф этилаётган Жиззахнинг «Сўғдиёна» жамоаси дарвозасига жавобсиз бешта тўп киритишди.

Марҳамат, натижалар билан билан танишинг.

«Локомотив» — «Андижон» - 2:0, «Шуртан» — «Навбахор» - 1:0, «Сўғдиёна» — «Қурувчи» - 0:5, «Пахтакор» — «Насаф» - 2:0, «Нефтчи» — «Бухоро» - 2:0, «Уз ДОНГ-ЖУ» — ОТМК - 0:0 «Динамо» — «Қизилқум» - 3:1, «Машъал» — «Металлург» - 1:0.

Истеъодли ярим ҳимоячимиз Виталий Денисов тўп сурадиган Днепрпетровскнинг «Днепр» клуби мавсум олди

ёки омадсиз келди демаган бўлардим. Чунки кучсиз рақибнинг ўзи қолмади ва энди юқори савиядаги ўйинлар тажрибаси биринчи ўринга қўтарилади.

Рақиблар ҳақида иложи борича кўпроқ маълумот олишга ҳаракат қиламиз. Аминманки, гуруҳдан тўғридан-тўғри чиқишимиз учун бизда барча имкониятлар бор.

Япония терма жамоасининг етакчи ярим ҳимоячиси Шунсуке Накамуранинг фикрича, 2010-йилги Жаҳон чемпионатининг Осиё минтақасидаги 4-

ҳужум чизиғи кучли.

Баҳрайн футбол ассоциацияси котиби Абдул Азиз Ал-Ашрафнинг фикрича, 4-саралаш босқичидаги ҳар иккала гуруҳ ҳам бир-биридан кучсиз эмас.

— Японияликлар билан ўтган босқичда ҳам учрашдик ва уларни мағлубиятга учратдик. Муборак Рамазон ойига тўғри келган дастлабки икки турда узок сафарларни амалга оширмаслигимиздан мамнунман. Аммо шундан кейин барибир Австралияга учишга тўғри келади, — деди Ал-Ашраф.

Қатар ФФнинг масъул котиби Абдул Раҳмон Ал-Хажрий ўз мулоҳазаларини қуйидагича баён қилди:

НИМА ДЕЙДИ?

саралаш босқичида «А» гуруҳидан ўрин олган Австралия ва Ўзбекистон терма жамоалари юқори савияда ўйин намойиш қилишмоқда.

— Австралия — асосий рақибимиз. Ушбу жамоа аъзоларининг ярми Англия премьер-лигасида тўп суради. Австралиялик футболчилар жисмоний жиҳатдан кучли. Уларга қарши асосий қуролимиз — тезкор тўп узатишни қўллашимиз керак», — дейди «Селтик» ярим ҳимоячиси. — Албатта, биз гуруҳдан тўғридан-тўғри чиқишга ҳаракат қиламиз. Иложи борича бу ишни муддатидан аввал амалга ошириш лозим. Чунки гуруҳдаги сўнгги учрашувни Австралия терма жамоаси билан ўтказамиз.

Ўзбекистон терма жамоаси ҳақида гап кетганда Накамура шундай деди:

— «Ўзбекистон терма жамоасида ҳам Европа усулида ўйновчи футболчилар жамланишган. Айниқса, жамоанинг

асосий эътиборни жамоанинг тайёргарлигига қаратамиз. Умид қиламанки, ушбу гуруҳ босқичи ниҳоясига етгач, биз мундиал иштирокчисига айланамиз.

Кўриняптики, барча рақибларимиз тўртинчи саралаш босқичига пухта ҳозирлик кўриш ва муваффақият қозониш ҳақида ўйлашапти. Бироқ ҳеч бир рақибдан чўчиш ёки уларга беписандлик билан қарашнинг мавруди эмас. Жаҳон чемпионати фақат кучли жамоалар боришга лойиқ ва умид қиламизки, бизнинг анча ёшарган терма жамоамиз ўз шижоатини намойиш этишади.

Миллий терма жамоамиз деярли ҳар турда бир тур илгари дам олган жамоага қарши майдонга чиқишади. Футболчиларимизга кучли ирода ва омад тилаймиз.

Яна бир легионер

Тошкентнинг «Пахтакор» клуби бразилиялик ярим ҳимоячи Фабио Пинто билан икки йиллик шартнома имзолади. «Ўзбекистон» меҳмонхонасида булиб ўтган таништириш маросимида жамоа вице-президенти Самвел Бабаён янги футболчига 4-рақамли футболкани топширди.

— Анчадан бери «Пахтакор» муҳлислари жамоа таркибини кучайтириш ҳақида гапиришаётганди. Уз навбатида клуб раҳбарияти ҳам бу борада турли вариантларни куриб чиқдик.

Ва ниҳоят, Фабио Пинто номзодида бир тухтамга келинди. Пинто 1997 йили усмирлар (U-17) уртасида утқазилган Жаҳон чемпионатида Бразилия терма жамоаси билан чемпионликни қулга ки-

ритган. Ушанда таркибда дунё футболнинг юлдузи Роналдиньо ҳам бор эди. Умид қиламизки, истеъодли футболчи «Пахтакор»нинг уйинини янада кучайтиришга ёрдам беради, — дейди таништирув маросимида Самвел Бабаён.

— Тошкентга келишимнинг тарихи унчалик узун эмас, — деди бразилиялик футболчи. — «Пахтакор»нинг селекционерларига Бразилияда менинг ўйинларим маъқул бўлган шекилли, улар бу ҳақда менинг агентимга маълум қилишди. Ушбу таклифни яхшилаб урганиб чиққач, Ўзбекистонга келишга розилик билдирдим.

Шундан сунг, Самвел Бабаён Пинтога анчадан буён уз эгасини топмаётган 4-рақамли футболкани топширди ва бу билан «Пахтакор»нинг селекция ишлари ҳали ниҳоясига етмаганини қўшимча қилди.

Қисқача маълумот

Фабио Пинто — ҳужумкор ярим ҳимоячи, 1980 йил 9 октябр кунини таваллуд топган.

Тўп сурган клублари: «Интернационал» (1996-98), «Овьедо» (Испания, 1998-2000), «Интернационал» (2000-01), «Галатасарай» (Туркия, 2002-03), «Гремио» (2004), «Сао Каэтано» (2005), «Куритиба» (2006), «Крузейро» (2006-07), «Куритиба» (2007).

Денисов ҳар доимгидек фаол

укув-машғулот йиғинлари доирасида навбатдаги урқоқлик учрашувини ўтказди. Олег Протасов шогирдларининг бу галги рақиб Руминиянинг «Фарул» клуби бўлди.

Ўзбекистонлик футболчи асосий таркибда майдонга тушиб, 45 дақиқа давомида ҳаракат

қилди ва илк дақиқалардан майдонга тушган жамоадонлари сингари танаффусда алмаштирилди. Ушбу учрашувда «Днепр» 3:0 ҳисобида галаба қозонди.

Денисов Ўзбекистон терма жамоасининг жаҳон чемпионатининг 3-саралаш босқичи доираси-

Ўзбекистон — иродали жамоа!

«А» гуруҳи	«В» гуруҳи
Австралия	Жанубий Корея
Япония	Эрон
Баҳрайн	Саудия Арабистони
Ўзбекистон	КХДР
Қатар	БАА

Рақибларимиз маълум бўлди. ОФК қароргоҳи жойлашган Куала-Лумпур шаҳрида «ЖЧ-2010»га чиқиш учун Осиё минтақаси 4-саралаш босқичи учун куръа ташланди. Ўзбекистон миллий терма жамоаси «А» гуруҳида Австралия, Япония, Баҳрайн ва Қатар терма жамоалари билан куч синашадиган бўлди.

4-босқич ўйинлари тақвими:

1-Тур

6 сентябр, 2008 йил

Баҳрайн-Япония

Қатар-Ўзбекистон

Дам олади: Австралия

2-Тур

10 сентябр, 2008 йил

Ўзбекистон-Австралия;

Қатар-Баҳрайн

Дам олади: Япония

3-Тур

15 октябр, 2008 йил

Австралия-Қатар;

Япония - Ўзбекистон

Дам олади: Баҳрайн

4-Тур

19 ноябр, 2008 йил

Қатар - Япония;

Баҳрайн - Австралия

Дам олади: Ўзбекистон

5-Тур

11 феврал, 2009 йил

Ўзбекистон - Баҳрайн;

Япония - Австралия

Дам олади: Қатар

6-Тур

28 март, 2009 йил

Япония - Баҳрайн,

Ўзбекистон - Қатар

Дам олади: Австралия

7-Тур

1 апрел, 2009 йил

Австралия - Ўзбекистон;

Баҳрайн - Қатар

Дам олади: Япония

8-Тур

6 июн, 2009 йил

Қатар - Австралия;

Ўзбекистон - Япония

Дам олади: Баҳрайн

9-Тур

10 июн, 2009 йил

Япония - Қатар;

Австралия - Баҳрайн

Дам олади: Ўзбекистон

10-Тур

17 июн, 2009 йил

Баҳрайн - Ўзбекистон;

Австралия - Япония

Дам олади: Қатар

Ўзбекистон миллий терма жамоасининг собиқ ярим ҳимоячиси Андрей Акоюнц тўп сураётган Латвиянинг «Даугава» клуби 2008-йилги мамлакат Кубоги соҳибига айланди.

Беллашувнинг асосий вақти эса, 1:1 ҳисобида якунланди. Ҳисобда орқада бораётган даугавпилсликлар 79-дақиқага келиб, мувозанатни тиклашга эришдилар. Андрей Акоюнцнинг тўп узатишидан кейин Шимич рақиб дарвозасини аниқ нишонга олди.

Пенальтилар сериясида омад Акоюнц жамоадолларига кулиб боқди. (3:0)

Таъкидлаш лозимки, бу «Даугава» клуби тарихидаги дастлабки унвон ҳисобланади. «Вентспилс» эса, бешинчи мартаба Кубок финалида тўп сурди ва илк бор имкониятни бой берди.

ЎФФ хабарлари асосида тайёрланди.

Зилзиланинг зарари

Шу йилнинг 12 май куни Хитойнинг Сичуан вилоятида 7,9 балли зилзила содир бўлган эди. Ҳисоб-китобларга кўра, июн ойининг охирига келиб табиий офат натижасида ҳалок бўлганлар сони камида 71 минг кишига етган. 10 млн.дан ортиқ киши эса бошпанасиз қолган.

Вилоят раҳбариятининг маълум қилишича, зилзиладан кўрилган зарар 1 трлн. юан (153 млрд. АҚШ доллари)га тенг.

Нефт нархи нега қиммат?

Саудия Арабистони қироли Абдулла нефт импорт қилувчи давлатлар унинг қиммат нархига кўникишлари лозимлигини таъкидлади. Унинг гапига кўра, ушбу давлатлар нефт нархининг юқориликдан оддий истеъмолчилар жабр кўрмаслиги учун ёнилғига солинадиган солиқни камай-тиришлари зарур. «Саудия Арабистони нефт нархини, у арзон ё қимматликдан қатъи назар, бозор талабига мос ҳолда белгилайди», — дея кўшимча қилди у.

Июнь ойининг охирида нефт нархи барқарор равишда 1 баррелга 140 доллардан юқори ҳолда сақланиб турди. 29 июнь куни эса ОПЕК президенти Ш.Халил бу нарх 200 долларгача кўтарилиши мумкинлигини билдирди.

Таъкидлаш жоизки, илгарироқ бўлиб ўтган халқаро энергетика форумида Италиянинг собиқ бош вазири Романо Продининг айтишича, нефт нархининг атиги 10 доллар ошиши жаҳон иқтисодиётига 500 млрд. долларга тушади.

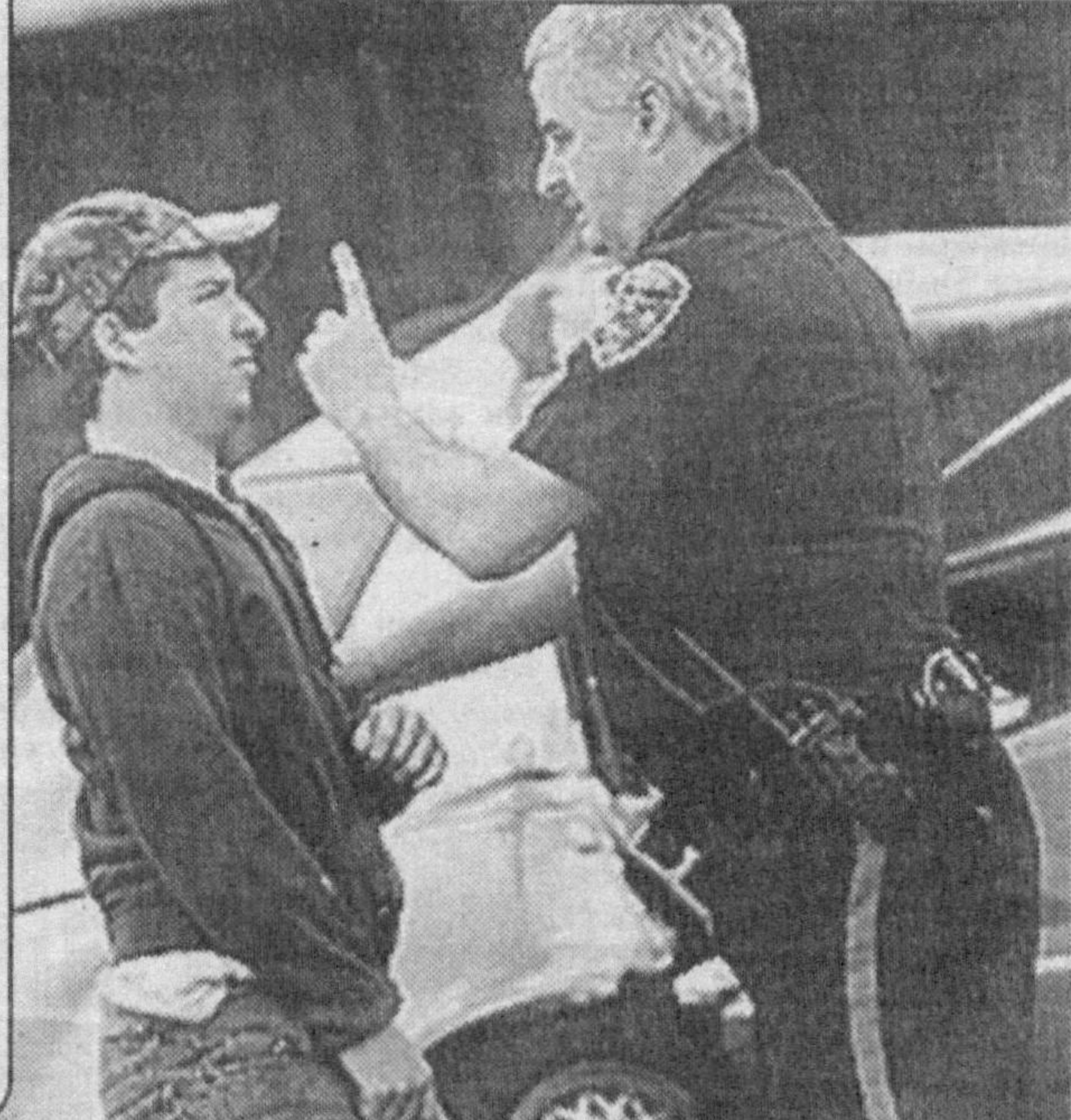
Россияда янги қоида

Россия ҳукумати ҳайдовчиларнинг транспорт воситаларини маст, шунингдек, наркотик моддалар истеъмол қилган ҳолда бошқарганлигини аниқлашнинг янги қоидаларини жорий қилди. Ушбу қоидалар 2008 йилнинг 1 июлидан кучга кирди.

Янги қоидаларга кўра, йўл ҳаракати хавфсизлиги инспекцияси ходимлари ҳайдовчининг оғзидан алкоголь ҳиди келса, у оёғида тўғри туролмаса, нутқи бузилса, юз терисининг рангида кескин ўзгариш кузатилса, мулоқот пайтида ўзини тўғри тутолмаса уни тиббий текширувга жўнатиши мумкин. Автоинспекторлар бу ҳаракатни фақат иккита гувоҳ иштирокида ва фақат текширишнинг натижаси қоғозга ёзиб бериладиган техник воситаларидан фойдаланган ҳолда амалга оширишлари мумкин. Ҳайдовчининг қонидаги алкоголь миқдори 1,5 промилледан ошган тақдирда акт тузилади ва унга текшириш натижаси акс этган қоғоз илова қилинади.

Текширув натижаси салбий бўлган ёки ҳайдовчи текширувдан ўтишни рад қилган ёхуд тест натижасидан норози бўлган тақдирда ҳам тиббий муассасага жўнатилиши мумкин.

Ҳайдовчи организмда наркотик моддалар ёки психотроп воситалар мавжудлиги фақат тегишли рухсатномага эга бўлган кимёвий-токсикологик лабораторияларда аниқланади.

30 тонна олтин сотилди

30 июнь куни Европа Марказий банки 30 тонна олтин сотди. Шу орқали банк қанча маблағга эга бўлганлиги ҳақида маълумот берилмапти. AFP агентлигининг қайд этишича, жаҳон бозорида 1 унция олтиннинг баҳоси тахминан 917 АҚШ долларига тенглиги ҳисобга олинса, мазкур савдодан банк газнасига 950 млн. доллар (600 млн. евро) пул келиб тушган бўлиши мумкин.

Йирик миқдордаги олтин савдоси ҳақида гап кетганда Европа Марказий банки охириги марта 2007 йилнинг ноябр ойида 42 тонна олтин сотганини ёдга олиш жоиз.

Бу олтинлар 2004 йили Европадаги давлатларнинг 15 та марказий банки билан имзоланган келишувга кўра сотилмоқда. Мазкур ҳужжат бир йилда сотиладиган олтин миқдори 500 тоннадан ошмаслиги зарурлигини кўзда тутаяди. Европа Марказий банки молиявий йил тугайдиган 2008 йил сентябр ойининг охиригача бошқа олтин сотмаслигини маълум қилди.

Тошкент педиатрия тиббиёт институти 2008—2009

ўқув йилига қуйидаги бакалаврлик таълим йўналишлари бўйича қабул эълон қилади:

ПЕДИАТРИЯ ФАКУЛТЕТИ

5720200 «Педиатрия иши» йўналиши
Таълимнинг кундузги шаклида ўқиш муддати — 7 йил
Ихтисослиги — шифокор—умумий педиатр

ТИББИЙ-ПЕДАГОГИКА ФАКУЛТЕТИ

5140900 «Касбий таълим» йўналиши
Таълимнинг кундузги шаклида ўқиш муддати — 7 йил.
Ихтисослиги — даволаш иши ўқитувчиси, умумий амалиёт шифокори.

ОЛИЙ ҲАМШИРАЛИК ИШИ

5720600 — Олий ҳамширалик иши
Бўлимда ўқиш муддати — 3 йил
Ихтисослиги — олий маълумотли ҳамшира.

Ҳужжатлар 2008 йил 20 июндан 20 июлгача қабул қилинади.
«Олий ҳамширалик иши» йўналиши бўйича ижодий имтиҳон 2008 йил 24 июлда ўтказилади. «Педиатрия иши» ва «Касбий таълим» йўналишлари бўйича ҳужжат топширган абитуриентлар 2008 йил 1 август куни биология, химия, ўзбек тили ва адабиёти (рус гуруҳлари учун — рус тили ва адабиёти) фанларидан тест синовлари ўтказилади. «Олий ҳамширалик иши» мутахассислиги бўйича ҳужжат топширган абитуриентлар учун ижодий имтиҳондан ташқари 2008 йил 1 август куни биология, ўзбек тили ва адабиёти (рус гуруҳлари учун — рус тили ва адабиёти) фанларидан тест синовлари ўтказилади.

Қабул комиссияси манзили: Тошкент ш., Ж.Обидова кўчаси 223.
(Мўлжал: ТошПТИ қошидаги академик лицейи).

Тел.: 263-17-44, 262-33-17.

Автобуслар: 19, 115, 129.

Маршрут такси: 7, 12, 50, 51, 137.

Халқаро ҳамкорлик

Жиноятчиликнинг тинимсиз равишда сифат ва миқдор жиҳатидан ўзгариб бориши, айрим турдаги жиноятчиликнинг бир давлат ҳудудидан чиқиб, халқаро тус олиши ҳар бир давлат учун катта муаммоларни келтириб чиқармоқда. Бундай шароитда давлатларaro ҳамкорликни йўлга қўймасдан унга қарши курашиб бўлмайди.

Жиноят ишлари бўйича ҳуқуқий ёрдам жиноятчиликка қарши курашдаги халқаро ҳамкорликнинг таркибий қисми ҳисобланади.

Жиноят ишлари бўйича ўзаро ҳуқуқий ёрдам тўғрисидаги Европа конвенцияси (1959) ва 1978 йилги қўшимча протокол, шунингдек, Жиноят, оилавий ва фуқаролик ишлари бўйича ҳуқуқий муносабатлар ва ҳуқуқий ёрдам тўғрисидаги конвенция (1993) ҳуқуқий ёрдам тўғрисидаги кўп томонлама шартномага мисолдир.

Европа конвенциясига асосан унинг иштирокчилари жиноятчиларни таъкиб қилиш масалалари бўйича бир-бирларига энг кенг ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш мажбуриятини олади, жиноятчиларни жазолаш сўровчи томоннинг суд органлари юрисдикциясида бўлади.

Маълумки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти 1945 йилнинг октябрида ташкил топган. БМТ уставига биноан у барча долзарб муаммолар бўйича давлатлар ўртасидаги халқаро ҳамкорлик учун масъулдир. Мамлакатларнинг жиноятчиликка қарши кураш соҳасидаги ҳамкорлиги масалалари билан БМТ органларидан бири —Иқтисодий ва ижтимоий кенгаш (ЭКОСОС) бевосита шуғулланади. 1950 йили бу кенгаш таркибида Жиноятчиликнинг олдини олиш ва ҳуқуқбузарларга нисбатан муносабат билдириш

бўйича экспертлар кўмитаси таъсис этилди. 1971 йили у Жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши кураш кўмитасига айлантирилди, 1993 йили эса Жиноятчиликнинг олдини олиш ва жиноят адлияси бўйича комиссия деб қайта номланди.

Халқаро ҳамкорликда Халқаро жиноят полицияси ташкилоти (Интерпол) алоҳида ўрин тутаяди. У 1923 йили Венада дастлаб халқаро жиноят полицияси комиссияси тарзида ташкил этилган. Интерпол ҳуқуқматга қарашли бўлмаган ташкилотдан ҳуқуқматларaro ташкилотга айланди. Бугунги кунда у 170 дан ортиқ давлатни бирлаштиради. Интерполнинг олий органи Бош ассамблея ҳисобланади. Унинг сессиялари йилда бир марта ўтказилади. Ижро этувчи кўмита минтақаларнинг вакиллари билан ташкил топади. Мунтазам ишловчи аппарати котибият ҳисобланади. Ҳужжатларни илмий ишлаб чиқиш учун маслаҳатчилар институти фаолият кўрсатади.

Бошқа халқаро ташкилотлардан фарқли ўлароқ, Интерпол ҳар бир мамлакатда, жумладан Ўзбекистонда ҳам ўз миллий марказий бюроси (ММБ)га эга.

Интерпол ўз уставига биноан мамлакатларда амал қилувчи қонунлар доирасида жиноят полицияси органларининг ўзаро ҳамкорлигини таъминлайди ва ривожлантиради, жиноятчиликнинг олдини олишга ёрдам берадиган муассасаларни ташкил этади. Ҳар бир ММБ ўз ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан, халқаро миқёсда эса бошқа мамлакатларнинг ММБ ва Интерпол бош котибияти билан мунтазам ҳамкорлик қилади.

Рустам ЖАЛОЛОВ,
НамДУ талабаси

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Қашқадарё вилоят кенгаши, Муборак «Пахта тозалаш» очик ҳиссадорлик жамияти касаба уюшма кўмитаси раиси

Нуриддин ҲАКИМОВ ва ўғли ИЛҲОМЖОНнинг
фожиали вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ҳақиқий аждаҳони учратиш мумкинми?

Жанубий-Шарқий Осиёнинг тропик ўрмонлари — Малайзия, Индонезия, Жанубий Хиндистон, Филиппин, Суматра, Борнео дарахтзорларида 20-40 сантиметрли қанотли калтакесаклар учраб туради. Уларнинг парвози кишини ажаблантирмай қўймайди, албатта. «Учувчи аждаҳо» номини олган бу жонзотлар 60 метргача масофани қанотлари ёрдамида босиб ўтиши мумкин.

Бу аjobтовур аждаҳочаларнинг танаси яшил, қанотлари эса ёрқин ва кўзга ташланувчан. Қанотининг юқориси тўқ яшил, сарик, оловранг, қизил бўлиши билан бирга оқиш йўлли катта-катта доғлари ҳам бор. Пастки қисми эса оч сарик, ҳаворанг, бинафша гули тусида бўлади. Қанотларини ёймаган пайтда уларни ҳатто кўз илғамайди. Дарахтнинг юқори қисмида яшаганлиги учун «учувчи аждаҳолар»да хоҳлаган тарафга парвоз қилиш имкони бор. Уларнинг озуқаси турли ҳашаротлар, асосан чумолилар ҳисобланади.

«Белбоғи бор» сайёралар

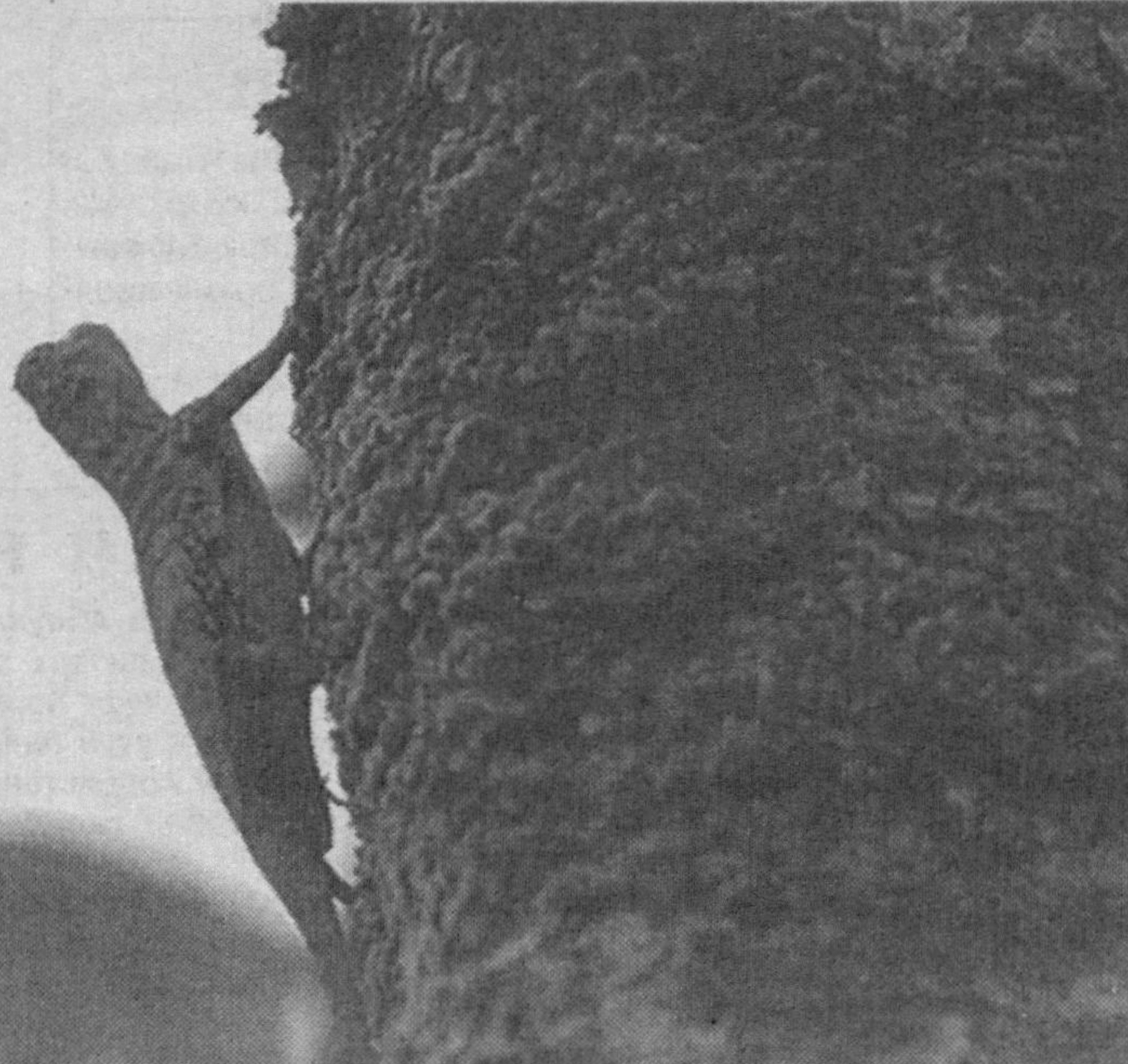
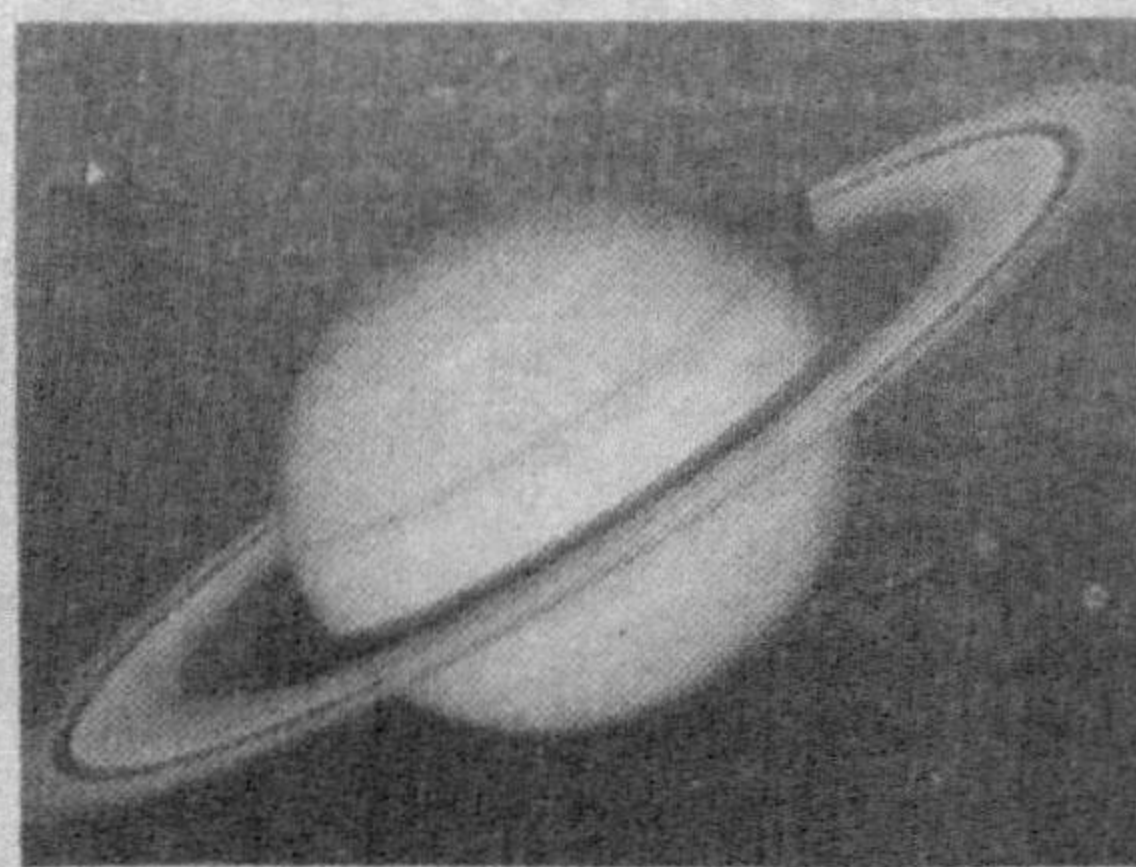
ёхуд Сатурн ҳалқаси сири

Сатурн — Кўёшдан кейин олтинчи ўринда жойлашган сайёра. Катталиги жиҳатидан иккинчи ўринда туради. Ушбу сайёрани биринчи марта 1620 йили Галилео Галилей телескоп орқали кузатганди. 1977 йилга қадар Сатурн ҳалқаси ноёб мўъжиза сифатида эътироф этиб келинди. Айни шу йилда Уран, Юпитер каби сайёраларнинг ҳам кўз илғамас даражадаги ҳалқалари борлиги аниқланди.

Сатурнга парвоз қилган биринчи космик кема «Pioneer 11» деб ном олган. Сўнгра «Voyager 1» ва «Voyager 2» сайёра томон йўл олди. Ҳозирда «Cassini» учиш аппарати йўлга чиққан.

Ердан туриб Сатурннинг учта ҳалқасини кўриш мумкин. «Voyager» фотосуратлари туфайли яна тўртта ҳалқани кузатиш имкони туғилди.

Бошқа сайёралар ҳалқасидан жуда аниқ ва ёрқинлиги билан ажралиб турувчи «белбоғ»нинг диаметри 250000 километр, қалинлиги 1,5 километрни ташкил этади. Унинг таркиби турли тоғ жинслари, майда тош бўлақларидан иборат. Ҳалқанинг яссиланиши икки асосий куч — гравитация ва марказдан қочувчи ҳаракат эвазига пайдо бўлган.

Қанча ухлаш керак?

Кўпчилик саломатликни сақлаш ва меҳнат қобилиятини мувозанатда тутиш учун одам бир суткада саккиз соатдан кам бўлмаган вақтини уйкуга ажратиши керак, деб ҳисоблайди. Шифокорлар орасида ҳам бу қоида тарафдорлари анчагина. Бироқ ҳар доим ҳам саккиз соатимизни уйкуга ажрата олмаемиз. Баъзан эринчоқлик билан куннинг ярмини ухлаб ўтказсак, баъзан беш дақиқага бўлсин бошимиз ёстиққа тегишини орзу қиламиз. Иш, ўқиш, транспорт, кундалик ташвишларга сарфланган вақт ҳам баъзида одатдаги кун тартибини меъёрга тутиб туришга ҳалал беради. Бу инсон учун қай даражада зарарли? Буфало университети тадқиқотчилари мана шу муаммонинг ечимини излашга киришдилар.

Тажриба давомида ўн йил ва ундан кўп муддатда тиббиёт қоидаларига сўзсиз амал қилиб келаётган саккиз мингдан ортиқ кўнгилчилар иштирок этишди. Барча қатнашувчиларнинг саломатлиги, ҳаёт тарзи, одатлари, энг муҳими уйкуга ажратадиган вақти ҳақида маълумотлар тўпланди. Тадқиқот натижаларига кўра, саккиз ва ундан кўпроқ вақтини уйкуга ажратувчилар инфаркт ёки инсульт каби касалликларга кўпроқ чалинишаркан. Бу касалликлар хавфи уйку туфайли 50 фоизгача ошиши мумкин. Етти соат ва ундан камроқ ухловчиларда бундай жиддий касалликлар камроқ учрайди.

Бу ҳолатнинг илмий изоҳи ҳозирча топилгани йўқ. Тадқиқотчилар бу ҳолат уйку вақтидаги нафас олишнинг тўхтаб қолиши, оёқ-қўлларнинг тортишиб қолиши билан боғлиқ бўлиши мумкин, деган эҳтимол билангина чекланмоқдалар.

Изоҳи сиздан...

— Табиатни қара Мошвой, жуда гўзал,
Покизалик балиққа хос тақдир азал.
— Мен ҳам шунга айтаманда бекажоним,
Сўлақларим оқмоқда-ку кўрган маҳал.

Рустам САТТОРОВ,
Наманган шаҳри

Ҳаво айниб, бир зумда
«Беседка»га югурдик.
Бошламай туриб ёмғир,
Ҳайриятки улгурдик.

Тор бўлса ҳам жойимиз,
Ҳаммамизга етади.
Ёз ёмғири бир зумда
Ёғиб, ўтиб кетади.

Асадулло МИРЗААКБАРОВ,
«Ҳамкорбанк» ОАТБ
бирлашган қасаба
уюшмалари
кўмитасининг раиси

Бекажон, сал сурилинг,
Мен ҳам томоша қилай.
Тушликка Яратгандан
Шу балиқчадан тилай.

Сарвиноз КОМИЛОВА,
II-Тошкент юридик коллежи талабаси

Энди навбатдаги суратга изоҳ топинг-чи?

(7-13 июл)

КҮЙ
Асосий вақтингизни спорт соғломлаштириш ишларига сарфлайсиз. Маиший техника воситаларини тузатиш ва уйдаги таъмирлаш ишларини олиб боришда суғ бўлманг. Ҳафтанинг иккинчи ярмида дўстлар даврасида кўнгилли дам оласиз. Оила аъзоларингиз билан муносабатда бағрикенг бўлинг.

БУЗОҚ
Катта моливий келишувлар, пул-маблаг билан боғлиқ режалар, кредит маблағлари олганингиз маъқул. Чунки уларни тўлашда муаммолар юзага келиб қолиши мумкин. Ҳафта давомида дам олишингиз, кўнгилчор давраларда иштирок этишингиз қутилмоқда. Таъмирлаш ишларини бу ҳафтада бошламаган маъқул.

ЭТИВАКЛАР
Кўчмас мулк, уй-жойни суғурта қилдириш масалалари самарали ҳал бўлади. Зарур жойларда ҳимоя воситасини ўрнатсангиз, фойдадан холи бўлмайди. Худуд-беҳуда сарф-харажатлар оилавий бюджетингизга зарар келтириши мумкин. Ортиқча харажатлардан ўзингизни тийинг.

КИСКИЧБАКА
Иш юзасидан мулоқотлар ва ижодий сафарлар яхши натижа беради. Муҳим ҳужжатларни, шартномаларни имзолашга муваффақ бўласиз. Шахсий-муносабатларда эса ҳозирча бироз танавфус қилиб турганингиз маъқул. Чунки яқин келингиз билан зиддиятларга бориб қолишингиз мумкин.

АРСЛОН
Кўпроқ соғлигингизга эътибор қаратинг. Ишдаги ортиқча зўриқиш ва асабиллашлар соғлигингизга таъсир қилиб, кайфиятингизни бузади. Яхши соғлигингизга кўпроқ эътибор қаратиш учун кўпроқ мевалар ва шарбатлар истеъмол қилинг. Дўстлар билан кўнгилчор учрашувлар кайфиятингизни кўтарди.

ПАРИЗОД
Муҳаббат ботида омадингиз келади. Агар дўстлик билан севгини фарқлай олсангиз оила ришталари боғланиши мумкин. Ҳафтанинг иккинчи ярмида иш жойингизда анчадан буюн ўйлаб юрган режаларингиз амалга ошади. Яъни хизмат пиллаюрасидан кўтариласиз.

ТАРОЗИ
Соғлигингиз ўзига эътибор талаб қилаяпти. Жисмоний тарбия машқлари билан бирга сув муолажаларини ҳам қабул қилинг. Илм-фан борасида изланиш олиб бораётганлар ҳафта давомида зарур маълумотларни тоғадилар. Бу ижодий ишингиз олга силқишига ёрдам беради.

ЧАЕН
Анчадан буюн кўришмаган қадрдон ва дўстларингиз билан тасодифий учрашув руҳиятингизга кўтаринкилик бахш этади. Қўлаб янги маълумотлар ва хушбабарларни эшитасиз. Таваккал ўйинлар, қимор ўйнашдан тийилинг. Ташқи кўринишингизга эътибор қаратинг. Рўзгор ва уй жиҳозлари сотиб олиш учун қулай вақт.

УКОТАР
Иш жойингизда маошингиз ошиши қутилмоқда. Кредит, қарз олиш каби масалаларни кейинги ҳафтага қолдиринг. Акс ҳолда алданиб қолишингиз мумкин. Фарзандларингизни таътил кунлари мазмунли ўтиши ҳам сизга боғлиқ.

ТОҒ ЭҶКИСИ
Олдиндаги катта синов ва имтиҳонлардан муваффақиятли ўтиш учун барча диққат-эътиборни ўқиш ва изланишга қаратинг. Зарарли одатларни тарк этишни маслаҳат берамиз. Ҳамкорлар билан ишлашда ҳақонийлик ва салимийлик доимо қўл келади. Ортиқча вазни бартараф этиш учун парҳез тутганингиз маъқул.

КОВҒА
Ҳеч бир ишда таваккал қилманг. Бу фақат режаларингизни барбод бўлишига эмас, балки соғлигингизга ҳам салбий таъсир қилиши мумкин. Моддий масалаларда тежамкорлик ҳар доим зарур бўлади. Фақат яхши томондан ўзингизни намоён қилинг. Шундагина тақдир сизга қулиб боқад.

БАЛИҚ
Ўйламасдан қилган хатти-ҳаракатингиз қайғули оқибатларга олиб келади. Ундан эҳтиёт бўлиш учун мавжуд муаммоларни ҳал қилишга ўзингизни тўлиқ сафарбар этинг. Ота-онангиз ва яқинларингизни зиёрат қилишни унутманг. Дам олиш кунларини яқинларингиз даврасида ўтказинг.

Ishonch МУАССИС: Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси	Бош муҳаррир Абдуҳолик АБДУРАЗЗОҚОВ	Бизга кўнғироқ қилинг: Котибият: 256-52-78 Хатлар бўлими: 256-85-43	Бизнинг манзил: 100165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134	Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.	Навбатчи котиб - Ж.Шарофбоев Навбатчи - А.Абдуллаев Мусаҳҳих - Н.Махамов
	Таҳрир хайъати: Алла Долженкова, Анвар Юнусов, Довуд Мадиев (Бош муҳаррир ўринбосари), Жаҳонгир Шарофбоев (масъул котиб), Маъмура Адилова, Мирзоҳид Содиков, Нормамат Аллаёров, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пиримқул Қодиров, Соғиндиқ Ниетуллаев, Шамси Эсонбоев	Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-3. Ҳажми 4 босма табоқ.	«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.	Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Нашримиздан кўчириб босилганда «Ishonch»дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Тижорат аҳамиятига молик материаллар белгиси остида чоп этилади.	Саҳифаловчи-дизайнер: Х.Абдужалилов
		E-mail: ishonch-doverie@mail.ru		Буюртма Г-614 Тиражи: 10766	Босишга топшириш вақти - 21.00 Топширилди - 20.10
				Сотувда эркин нарҳда	1 2 3 4 5 7 8